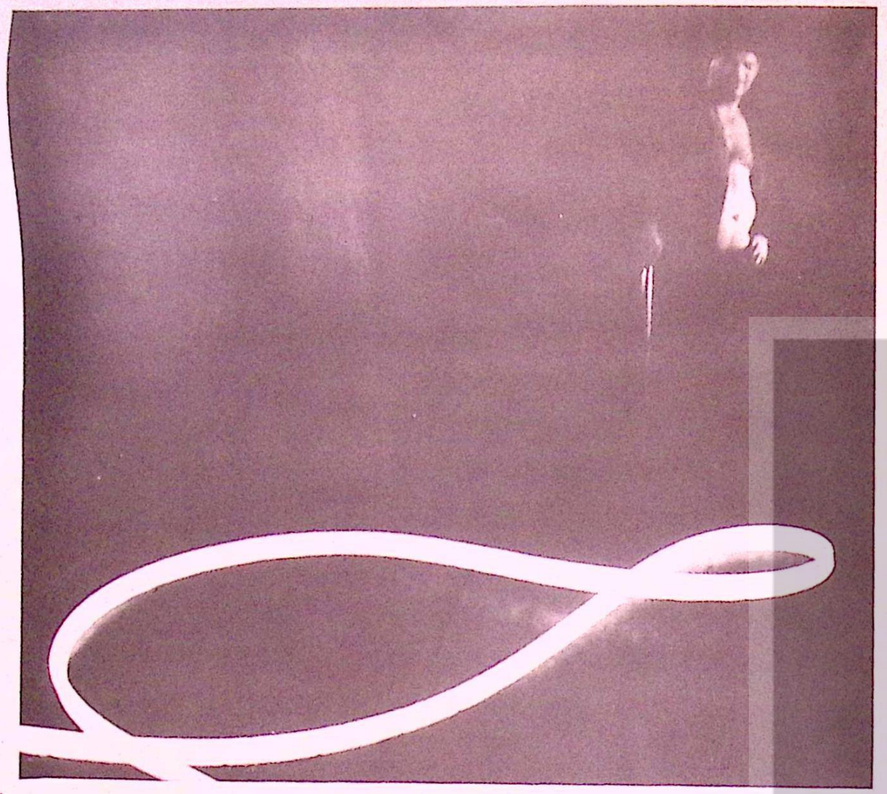
İşçinin
Alınteri
Aylık Siyasi Dergi Yıl: 1 Sayı: 12 1 Aralık 1987 400 TL. (KDV dahil)

Özal'ın dört yıllık icraatının sonucu:

SAVULUN ZAMLAR GELİYOR!

İbrahim Akyürek

ABONELİĞİNİZİ YENİLEDİNİZ Mİ?

Alınteri Aralık sayısıyle birlikte 12. sayısını da tamamlamış oluyor. Başarı ve başarısızlıklarıyla, olumlu ve olumsuz yanlarıyla, sevdiğiniz ve sevmediğiniz yönleriyle bir yıl tamamlandı.

Bu süre içinde Alınteri kadrosu, sizlerle birlikte size iyi bir dergi verme amacındaydı hep. Alınteri'nin istenilen çizgiye oturtulmasında gösterilen çaba meyvelerini vermeye başladı. Zaman zaman bu konuda zikzaklar çizilmedi değil. Ama bu durumun okuyucularla olan etkileşimimize ve gelen olaylarla bağlantılı olduğunu da hemen söylemek gerek.

Şimdi, bir ay sonra yeni bir döneme girmenin hazırlıkları var derginiz Alınteri'nde. Birinci yılı tamamlarken bir takım değişiklikler düşünüyoruz biçim ve içerik olarak. Sanıyoruz, Alınteri'ni bu haliyle de seveceksiniz.

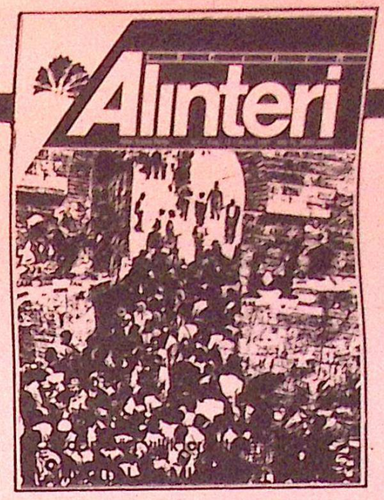
Ama hepinizin de bildiği gibi Alınteri okurlarıyla birlikte var ve varlığını sürdürüyor. Bu nedenle siz Alınteri okurlarına önemli görevler düşüyor inancındayız. Örneğin Alınteri'ni mahallenizde, fabrikanızda okutmak, yaygınlaştırmak ve abone yapmak bunlardan en önemlisi. Diğer önemli husus ise Alınteri okurlarının dergilerini mektuplarıyla beslemesi. Mektuplarda neler olabilir? Yazacak o kadar çok şey var ki, saymakla bitmez. Yörenizdeki sorunlardan, işyerinizdeki haksızlıklara, tanık olduğunuz önemli bir olaya ilişkin duygu ve düşüncelerinizden, şiirlere kadar her şey.

Ve yukarıda da belirttiğimiz gibi Alınteri bir yılını dolduruyor. Alınteri'nin abonleri, altı aylık abone olanlar, bir yıllık abone olanlar; aboneliklerinizi yenilediniz mi? Belirttiğimiz gibi derginiz sizlerle, okurlarıyla birlikte yaşıyor, savaşıyor.

Yeni bir yılda, daha umutlu, daha güzel günlerde birlikte olabilmek dileğiyle, dostluklar, sevgiler.

ALINTERİ

İÇİNDEKİLER

Sayfa Düzeni: Ulaş Arıkan

4- ZAMLAR GELİYOR

Savulun Zamlar Geliyor

"İktidara kim gelirse gelsin yıkılmış bir ekonomik yapı ile karşı karşıya kalacak. Bu enkazın tek sorumlusu ANAP iktidarı ve destekçisi tekellerdir. Türkiye yi bu duruma emekçiler getirmemiştir, hesabını da onlar vermeyecektir."

Fiyatlar neden artıyor?
Ekonomi barometresi zam fırtınasını gösteriyor.

8- DİSK

DİSK için ne dediler?
DİSK, halk aramada moral güç ve etkili sendikacılığın lokomotifiydi/Şükran Ketenci
Maden-İş Yönetim Kurulu Üyesi Tahsin Çalışkan ve Petkim-İş Yürütme Kurulu üyesi Niyazi Kızılay'ın görüşleri

10- DEMOKRASİ

Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın ortaya çıkardığı gerçek.

"Bu olay ülkemizde bir gerçeği tekrar ve yakıcı olarak gündeme getirdi. Demokrasinin ölçütleri nelerdir? Bir ülkede düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne konan yasaklar devam ettiği sürece, orada demokrasiden sözedilebilir mi?"

Yabancı parlamenterler Alınteri'ne görüşlerini açıkladı:
Stratis Karakaş, Manuel Fonseca ve Barbara Weiman: "Kutlu ve Sargın gerçek birer yurtseverdir."

14- RÖPORTAJ

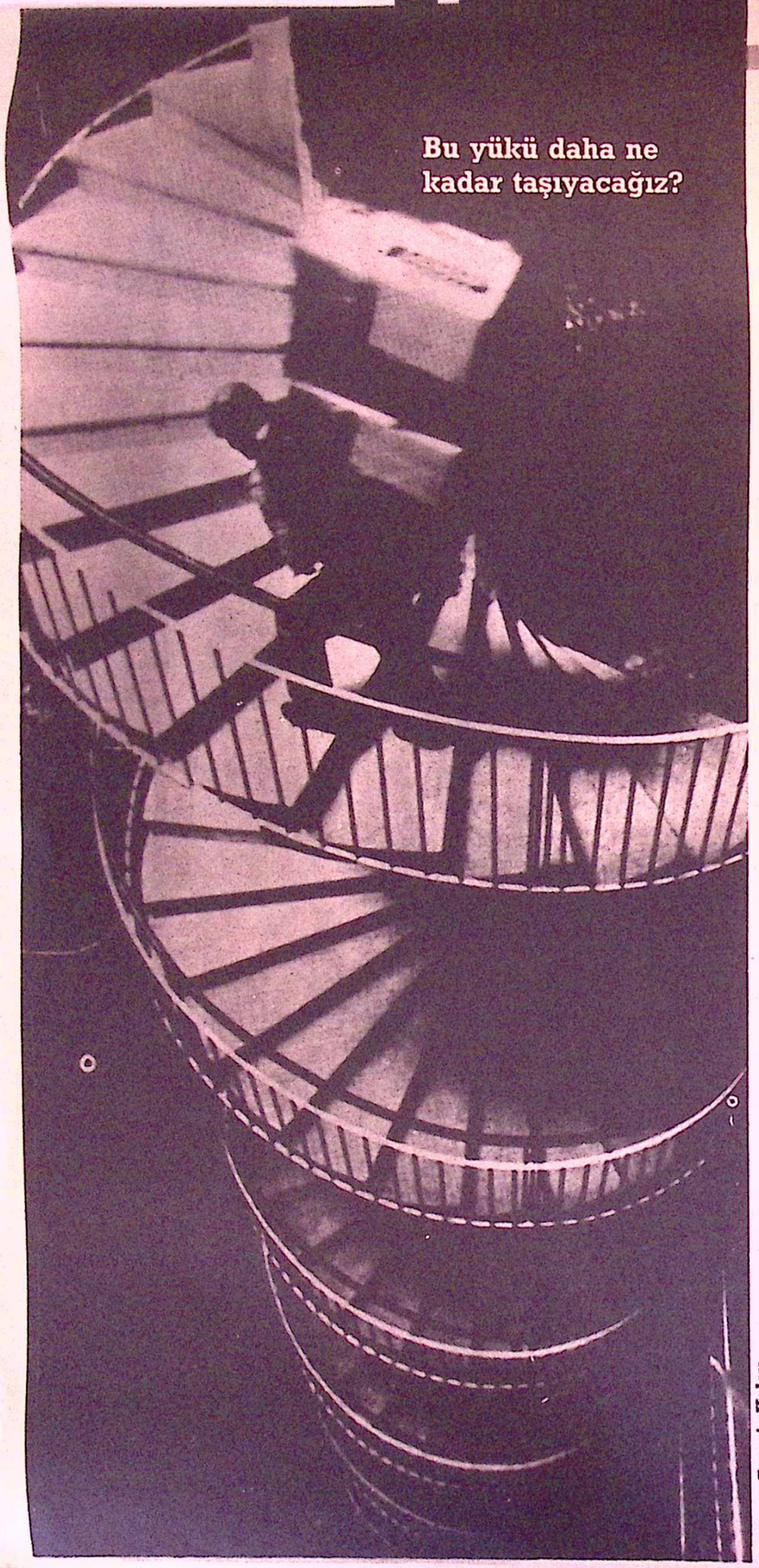
Ben bir kundura emekçisiyim ve çekicimin altında örs olmak istemiyorum.
Bir kooperatif kuralım keyfimize bakalım.
Feridun Gündaş kaç köşe döndü?
Hayatı karşılayan karikatürler.
Ahmet ve Mehmet Ot yaşamanın ve direnmenin birer sembolü.

22-DİYARBAKIRDA BİR SEMT

13- BAŞYAZI
15- HABERLER
26- TARİHTE BU AY
30- ALINTERİ POSTASI
32- HUKUK
33- KÜLTÜR VE SANAT

Alınteri

Sahibi Haziran Basım Yayın ve Tic. A.Ş. adına Şefik Çalık/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Şefik Çalık/Yönetim Yeri ve Yazışma Adresi: Piyerloti Cad. Dostluk Yurdu Sok. No.8 Selimbey İşhanı Kat: 2 Çemberlitaş-İstanbul/Ankara Temsilcisi Aslan Alp, Adres: Necatibey Cad. 92/16 Sıhhiye-Ankara/İzmir Temsilcisi: Gür Hazar Adres: 452. Sok. No:9, Ürün Han, Kat. 4, Daire 411 (otopark yanı) Konak-İzmir/Dizgi: Ekol Basım Yayın Hizmetleri/Kapak ve iç baskı: Mertiz Ofset, Tel: 511 57 14/Dağıtım Hürriyet Holding A.Ş. Abone Koşulları: Yurtiçi: 6 aylık 2000 TL., 1 yıllık 4000 TL./Yurtdışı: 6 aylık 20 DM, 1 yıllık 40 DM/Hesap No: 2933 Yapı ve Kredi Bankası, Çemberlitaş Şubesi-İstanbul/Döviz Hesap No: 30100/30498 TC. Ziraat Bankası Çemberlitaş Şubesi-İstanbul

Aramis Kalay

SAVULUN

Sencer Arıcan

Bu satırları okuduğunuz sıralarda seçimler bitmiş, ak koyun-kara koyun belli olmuş olacaktır. Şu anda bizim açımızdan, bu satırların yazıldığı sırada seçimleri kimin kazanacağı konusunda hiç belirti yok.

Aslında iktidar kim olacak belli mi değil mi onu tartışmak çok anlamlı değil bu saatten sonra.

Seçimden sonra belli olan en önemli şey yeni bir zam furyasının geleceği. Seçime 10 gün var ama ortada şeker yok, sigara yok, içki yok, çay yok, iplik yok, yok, yok... Hemen hepsi Özal'ı ve zamlarını bekliyor.

Öte yandan halkın geçim düzeyi, satın alma gücü düştükçe düşüyor. Emekçilerin asgari ücretle bir nebze artan gelirini hemen ardından gelen zamlar zaten götürmüştü. Arkasından gelen süper kesintiler bir miktar daha götürdü. Enflasyon ise almış başını gidiyor. Özal iktidara geldiğinde enflasyon **yüzde 29** idi. Şimdi ise İstanbul Ticaret Odası endekslerine göre **yüzde 40,** piyasada **yüzde 55.**

PAHALILIKTAN KİM KAZANDI?

Amerikanın çıkarlarına hizmet eden IMF patentli kemer sıkma politikalarıyla halka nefes aldırmayan ANAP iktidarı, vurgunculuğun, rüşvetin, yolsuzluğun, hırsızlığın kol gezdiği bir Türkiye yarattı. Fiyatlar arttıkça arttı. Denetim ortadan kaldırıldı. Tekeller ürettikleri mallara arsızca zam yaparlarken, toplu sözleşmelerde işçilere dayatılan ücret artışları komik oranlarda kaldı. Hep işçiden, halktan fedakarlık istendi ekonominin düzelmesi için. Halkın pazardaki filesi küçüldükçe küçüldü.

Peki kimler kazandı bu pahalılıktan, bu vurgun düzeninden. Yalnızca küçük aracılar, tüccarlar, toptancılar mı? Onlar ANAP iktidarının bozuk düzeninden bir parça kaymak aldılar. Ama pastadan en önemli payı bütün kreması ile birlikte tekeller, holdingler kaptı. Petrol-İş Sendikası'nın 1987 yılında hazırladığı bir raporda **Türkiye nüfusunun yüzde 11'ini oluşturan sermaye çevrelerinin, tekellerin ve kar sahiplerinin ulusal gelirden aldıkları pay yüzde 64 iken, nüfusun yüzde 36'sını oluşturan ücretlilerin ulusal gelirden aldıkları payın yüzde 18 olduğu anlaşılıyordu.**

ZAMLAR GELİYOR

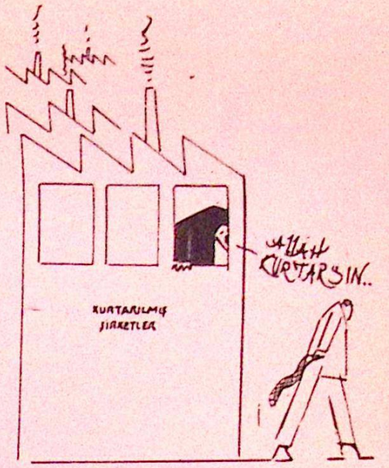
FİYATLARI KİM ARTIRIYOR?

Tekeller halâ işçi ücretlerinin maliyetlere etkisinden sözediyorlar. Bu nedenle işçiye yapılan en küçük bir zamnın ardından büyük oranlarda ürettikleri mallara zam yapıyorlar. Alınteri'nin konuştuğu deri toptancılarından Orhan Emanet "Bizim sanayicilerimiz çok üçkağıtçı. İşçiye 10 lira zam yapıyorsa 100 lira da en az malına zam yapıyor" diyordu. Gerçekten de 1980 öncesinde işçi ücretleri maliyete yüzde 17 oranında yansırken, bugün yüzde 6 oranında yansıyordu. İstanbul Ticaret Odasının bir araştırmasına göre fiyat artışlarında ücretlerin payı yüzde 10'un altında. Asıl fiyat artışlarına diğer maliyet unsurlarının neden olduğu ve bunun payının da yüzde 65'i bulduğu belirtiliyordu. Yine Petrol-İş'in araştırmasına göre yüzde 57 oranında gerileyen işçi ücretlerinin fiyat artışları karşısındaki durumu ise artık sembolik düzeydeydi.

TEKELLER VE ANAP SARMAŞ DOLAŞ

Ama tekeller yine de kârsızlıktan yakınıyorlar ve her konuda iktidardaki adamlarının yardımını istiyorlar. Ömer Dinçkök, Türk Sanayici ve İşadamları Derneği denilen Zenginler Kulübü'nün başına geçtikten sonra düzenlediği basın toplantısında bu şekilde kârsızlıktan yakınarak "Bundan sonra her sorunu hükümetle dirsek temaslarında bulunarak çözeceklerini" vurguluyorlardı. Bize kalırsa bu *dirsek* temasından çok başka bir temastı. Artık rahatlıkla sarmaş dolaş oldular denebilir. Ama bundan halk zarar görmüş kimin umurunda? Özal'ın mı?

Kısaca başta işçiler olmak üzere tüm çalışan kesim, üretici ve yoksul köylü, iktidarın zorba ekonomik modeli elinde inim inim inletildi. Böyle giderse inletilecek de.

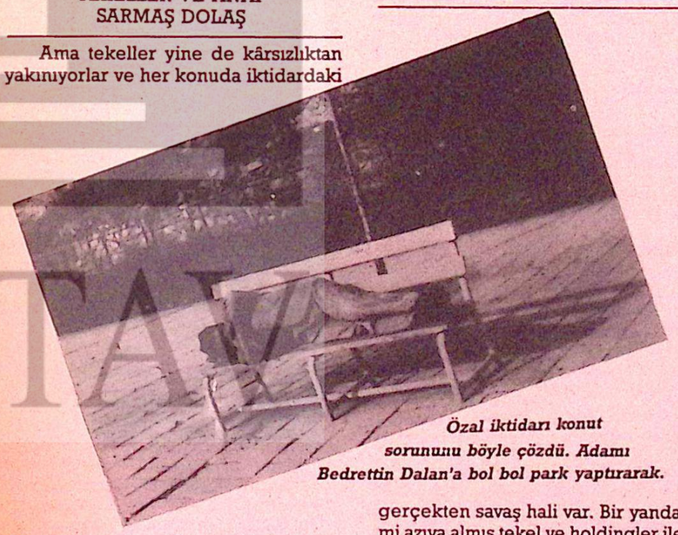
SAVAŞ HALİ Mİ VAR?

Geçtiğimiz aylarda Hürriyet gazetesinde yeralan bir haber çok çarpıcıydı. Haberde "Savaş yıllarındaki kadar et yiyebiliyoruz" deniyordu. Aslında yanlış da sayılmaz söylenenler. Türkiye'de gerçekten savaş hali var. Bir yanda gemi azıya almış tekel ve holdingler ile onların iktidardaki uzantısı ANAP iktidarı, diğer yanda da emekçiler, köylüler ve aydınlar. Bu iki grup arasındaki savaş çok çetin, acımasız ve eşit koşullarda değil. Emekçiler sayıca çoklar ama kimi uyumakta, kimi uyanık olduğu halde donatımsız.

Emekçiler beslenme açısından da donatımsız. Hürriyet gazetesinin haberinde görüleceği gibi savaş yıllarındaki kadar et yiyebiliyoruz ve ülkemizde **kişi başına et tüketimi yılda 22 kilogram.** Oysa batılı ülkelerden **ABD'de yıllık kişi başına et tüketimi 82 kg. Danimarka'da ise 62 kg.**

Bu ekmek tüketiminde, sebze tüketiminde ve diğer ihtiyaçların karşılanmasında da böyle. Buğday ülkesi diye övündüğümüz **Türkiye'de bir ücretli bir kilo ekmek için 106 dakika çalışırken, Meksikalı bir işçi 46 dakika, bir Danimarkalı işçi de 5 dakika çalışmaktadır.**

	Özal'ın Başbakan Olduğu gün	Bu günkü durum
İTO Tüketici endeksleri	Yüzde 29	Yüzde 40
Kişi başına yıllık gelir	1048 dolar	1090 dolar
Dış borç toplamı	16,8 milyar dolar	33 milyar dolar
İthalat	9,2 milyar dolar	13 trilyon lira
İhracat	5 milyar dolar	9 trilyon lira

Özal iktidarı konut sorununu böyle çözdü. Adamı Bedrettin Dalan'a bol bol park yaptırarak.

SEÇİM EKONOMİSİ NE GETİRECEK

Evet seçimlerden sonra ne olacak? Halkın dilinden düşürmediği bir deyim vardır, "Perşembenin gelişi Çarşambadan belli olur" diye. Bu sorunun da yanıtı kısaca böyle vermek mümkün. Çünkü seçimlerden önce seçimleri kazanmak için bol bol piyasaya para süren Özal iktidarı, bir yandan memurlara 15 günlük fazla maaş vererek, bir yandan sözümona yoksullara yardım için kurduğu Fak-Fuk-Fon'dan seçim harcamaları için milyarlarca lira para çekerek (25 Kasım 1987, Söz) zamlara bol bol zemin hazırladı. Dolayısıyla iktidara kendisi ya da kim gelirse gelsin yıkılmış bir ekonomik yapı ile karşı karşıya kalacak. Bu enkazın tek sorumlusu ANAP iktidarı ve destekçisi tekellerdir. Türkiye'yi bu duruma emekçiler getirmemiştir, hesabını da onlar vermeyecektir.

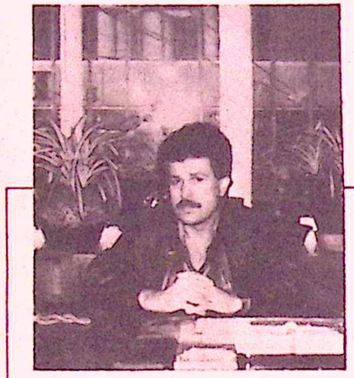
FİYATLAR NEDEN ARTIYOR?

Enflasyon salgını kamuoyuna kaçırılması imkansız bir afet gibi gösteriliyor. Fiyatlar hızla artar ve zam sağanağı şiddetlenirken Özal Hükümeti, bu konuda hiç bir somut önlem almıyor ve geniş halk kitlelerinin her gün biraz daha yoksullaşmasına neden oluyor.

Oysa enflasyon uygulanan ekonomik politikaların sonucudur. Enflasyona yol açan 10 etkenin 9'unun freni hükümetin elindedir. Ancak son dört yılda bu olanaklar kısıtlı olarak kullanılmamış ve fiyatlar başıboş bırakılmıştır. Enflasyona yol açan bu etkenleri tek tek inceleyelim:

• **Tekelleşme enflasyonun anasıdır:** Büyük holdingler ve güçlü tekeller rekabeti önleyerek, şirketlerin fiyat indirimini imkansız kılıyorlar. Yurt dışından ithal edilen mallara Özal yönetimi yüksek vergi ve fonlar koyarak fiyatların düşmesini önlüyor. Tekeller daha yüksek kâr sağlamak için fiyat anlaşmaları ile enflasyonu körüklüyor.

• **Faiz enflasyonu tırmandırıyor:** Yüksek kredi faizleri Özal'ın uyguladığı ekonomik politika nedeniyle maliyeti yükseltiyor. Çalışmadan paralarını işletenlere yüksek gelir sağlanması için yüksek tutulan faizler, ücretlerin milli gelirdeki payını geriye çekiyor.

Hulusi İnceler (Deri Toptancısı)

"En başta enflasyon ithali ve döviz kurlarındaki yükselme. Hayvan sayısı düşük. Bir de buna işçi ücretlerinin ve boya gibi ara malların fiyatlarının yüksek olmasını eklersek, deri fiyatlarının artması kaçınılmazdır. 6 ay önce deri fiyatları kalitesine göre 2000-2800 lira iken bugün, sırasıyla 2400-2800-3500 liradır. Fiyat artışlarının önlenmesi ucuz yollu ithal deri ve hammadde fiyatlarının düşmesi ile olur.

Hayvan sayısının artması için üreticilerin desteklenmesi gerekir. Biz toptancılar deri piyasasında ara halkayız. İşverenlerden aldığımız işlenmiş derileri küçük imalatçılara satıyoruz. Grevden sonra işverenler vadeleri kısa tutmaya başladılar. Bizde küçük imalatçılardan peşin para almak istiyoruz. İleride ne olacak bilemiyorum.

• **Devalüasyon-enflasyon merdiveni:** Dövizlerin Merkez Bankası kurlarında ve serbest piyasada her geçen gün biraz daha değer kazanması, ithalatı sürekli olarak pahalılaştırıyor. Hammadde ithalinin daha pahalıbı yapılması fiyatları şişiriyor.

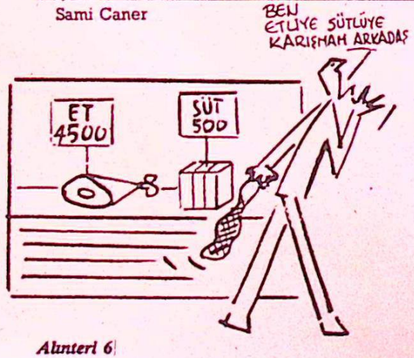
• **Dış borçlar zamlarla ödeniyor:** Her yıl ödenmesi gereken 5 milyar dolarlık (5,5 trilyon lira) dış borç anapara ve faizinin ödenmesi için KİT ürünlerine sürekli zam yapılıyor.

• **Bütçe açıkları:** Özal Hükümeti'nin ihracatçıya vergi iadesi vermek, tekelleri ve holdingleri teşvik etmek için sürekli harcama yapması buna karşılık bunlardan daha az vergi toplaması bütçe açıklarını büyütüyor. Açık bütçeler de enflasyonu azdırıyor.

• **Merkez Bankası Matbaası üç vardiya çalışıyor:** Dış borçların ödenmesi ve bütçe açıklarının kapanması için Merkez Bankası Hükümetin talimatı ile sürekli olarak banknot basıyor. Piyasaya sürülen gıcır gıcır banknotların sayısı artarken, üretim aynı oranda yükselmediği için, pahalılık ortaya çıkıyor.

• **Yoksullaşma da enflasyon nedeni:** Gelir dağılımının bozulması ve zenginin daha zengin olması, bunların lüks tüketimini artırıyor. Otomobil , video satışları artıyor, fiyatları da yükseliyor.

Sami Caner

• **Yatırımsızlık da enflasyonu coşturuyor:** Özal Hükümeti'nin politikası gerek kamu sektöründe gerekse özel sektördü, yatırımların durma noktasına neden oldu. Duran yatırımlar sonunda üretim da artmayınca, fiyatlar sürekli olarak yükselmesini sürdürüyor.

• **Dış Ticaret hadleri:** Zengin Batı ülkeleri, Türkiye'den aldıkları malları daha ucuza satın alırken, bize sattıkları malların fiyatlarını yükseltiyorlar. Emperyalizmin bu işleyişi enflasyon nedenlerinin arasında, Özal Hükümetinin doğrudan kontrol edemediği tek etkeni oluşturuyor.

Ahmet Palaz (Beyaz eşya satıcısı)

"Eskiden yüzmilyon liraya üç depo mal dulduruyorken, bugün bir depoyu ancak dolduruyoruz. Enflasyonun yükselmesinden dolayı, işçiler ve memurlar aldıkları maaşla geçinemiyorlar. Bu yüzden satışlarımız iyice düştü.

32 senelik esnafım. Şimdiye kadar senetlerim protesto olmadığı halde, bu sene protesto oldu. 350 bin liraya aldığım bir malı, bir ay sonra 400 bin liraya alıyorum. Vadeli sattığım için fiyat yükselmeleri beni etkiliyor. Bu yüzden senetlerim protesto oluyor. Artık, peşin satmaya çalışıyorum. Artık esnaflığı unuttum. Piyasayı da kapkaççı doldurdu. Seçimden sonra büyük zamlar var. Çözüm ne olur bilemiyorum. Geleceği de iyi görmüyorum."

• **Sanayi üretimi geri plana itildi:** Sanayileşme yerine ticaret inşaat ve turizm gibi alanlara ağırlık verildiği için daha az üretim yapılıyor. Sanayi üretimin yetersizliği fiyatların artmasında en önemli etmenlerden biri oluyor.

Görüldüğü gibi enflasyonu körüdeyen en önemli 10 etkenin biri dışında hepsi, Özal Hükümeti'nin dört yıl boyunca aldığı kararların sonucudur. Enflasyon yangını, kendi kendine çıkmamış, uygulanan politikaların ürünü olarak, milyonlarca aileyi yoksulluğun kucağına itmiştir.

İktidara geldiği ilk günde enflasyonu düşüreceğini ve yüzde 10'un altına indireceğini açıklayan Başbakan Özal bu sözünü tutmadığı gibi dört yıl boyunca her yıl, memur maaşları ve işçi ücretleri artış oranını, enflasyonun altında belirledi. Böylece dört yılın her gününde işçi, memur, emekli ve küçük esnafın günlük sofrasından bir gıda maddesi eksildi. Sağlık ve eğitim giderleri karşılanamaz hale geldi.

25 yaşında, kamu işyerinde çalışan bir kadın. İsminin yazılmasını ve fotoğrafının çekilmesini istemedi)

"Yedi yıldır bir kamu kuruluşunda devlet memuru olarak çalışıyorum. Lise mezunuyum. Yedi yıl boyunca harcadığım emeğin karşılığı olarak elime 62 bin lira geçiyor. Hiç bir ihtiyacımı doğru dürüst karşılıyamıyorum. Piyasa öylesine başı boş ki, herkes istediği gibi fiyat koyuyor. Bir hafta önce uğradığım marketteki fiyatlar bir hafta sonra yükseliyor. Ücretlerimiz ise aynı. Alım gücümüz iyice düştü. Piyasanın denetlenmesi gerekir. Ayrıca tüketiciler olarak bir baskı grubu oluşturmalıyız."

Ali Ay (Nakliyeci, 16 yıllık)

"Rekabet halinde çalışıyoruz. Standart bir fiyat yok. Fiyatların yakın olması için tonaj tahdidinin uygulanması gerekir. Geçende bir yerden bir yere deri getirdim. Tonajı onbuçuk tondu. İki tüccarın, kendi aralarında kestikleri fatura ise 6800 kilo idi. Piyasanın mutlaka denetlenmesi gerekir.

Şu anda İznik'ten İstanbul'a üzüm getiriyorum. Gidiş-geliş 80.000 lira alıyorum. Bunun kırkbin lirası masraf oluyor. Üç günde bir sefer yaptığım için, elime günlük olarak onbeşbinlira kalıyor. Arabanın masrafına gidiyor oda.

Taşıma işi almak için, komisyonculara 5000-25000 lira arasında para veriyoruz. Karşılığında fatura istediğimizde ya işi alamıyoruz ya da azarlanıyoruz. Bunlar denetlenmediği gibi, maliye ekipleri bizi kontrol ediyorlar. Trafikçisinden ormancısına, herkese rüşvet veriyoruz. Vermezsek engel çıkarıyorlar. Ayrıca federasyonumuzda (Şoförler Federasyonu) bizimle hiç ilgilenmiyor.

Çözüm olarak, muhakkak vergisiz kitlenin denetlenmesi gerekir. Tonaj davası mutlaka halledilmelidir."

BİR KİLO EKMEK İÇİN HANGİ ULUS NE KADAR ÇALIŞIYOR?

Danimarkalı	5 Dakika
Amerikalı	8 Dakika
Fransız	16 Dakika
Meksikalı	46 Dakika
Endonezyalı	76 Dakika
Türkiyeli	106 Dakika

Aykut Sönmeztürk (Kasap)

"Türkiye'de şu an besi yapılmıyor. İthal et gelince besicilerin malları elinde kaldı. Yeme ve diğer şeylere de zam gelince üretici iyice yıldı. Eti tüccardan alıyoruz. O da köylüden aldığı hayvana istediği gibi zam koyuyor. Bu da bizim satışlarımıza yansıyor. Asgari ücretle çalışan işçi 200 gram eti, onu da kıyma olarak ancak alıyor. Herşey tüccarın insafına kalmış. Hükümetin bunları denetlemesi gerekir. Ayrıca, hayvan üreticileri de desteklenmeli."

Orhan Emanet (Deri Toptancısı)

"Hayvan üreticisine devlet sahip çıkmıyor. Özellikle yem fiyatlarının artması üreticiyi caydırıyor. Hayvanların dışarıya ihraç edilmesi veya kaçak olarak çıkarılması bizi etkiliyor. Bunların önlenmesi gerekir. Enflasyon da ayrı bir dert. Bizde bizim sanayicilerimiz çok üçkağıtçı. İşçiye 10 kilira zam veriyorsa, 100 lira da en az kendisi zam yapıyor. Piyasada, devlete uyuyor."

ENFLASYONUN YILLAR İTİBARİYLE GELİŞİMİ

YILLAR	YÜZDE
1964	1
1967	6,7
1975	11,4
1978	53,6
1979	75,1
1980	90,3
1983	28,1
1985	41,7
1987	55

EKONOMİ BAROMETRESİ ZAM FIRTINASINI GÖSTERİYOR

Tekellerin ve büyük holdinglerin yararına uygulanan ekonomi politikası son dört yılda, geniş halk kitlelerini yoksullaştırdı. Ancak seçim ekonomisi nedeniyle son aylarda ertelenen zamlar, iktidarı Anavatan Partisi kazandığı takdirde bugüne kadar görülmemiş bir zam sağanağının ortaya çıkmasına neden olacak.

Petrolden ekmeğe, bakırdan şekere tüm mallara yüksek oranlı zamlar iki aylık zaman süresi içinde birer birer uygulanacak. İşçilerin, memurların ve emekçilerin daha önceden belirlenmiş ücret artışları, bu zamlar karşısında önemini tamamen yitirecek.

Zamlarla sağlanan fonlar ise faiz geliri ile lüks tüketimini sürdürenlerin cüzdanına akacak. Çalışmadan, yatarak gelir sağlayanlar zenginleşirken, alınteri dökerek üretim yapan değer yaratanlar yoksullaşacak.

Başbakan Özal "Enflasyonu düşürürsek, ekonomi durgunluğa girer, insanlar sıkıntıya düşer" diyor. Enflasyon aşağı çekildiğinde, zorlanacak olanlar, bugüne kadar fiyat artışları ile kârları artanlar olacaktır. Enflasyon nedeniyle yoksullaşanlar ise, fiyat artışları frenlendiği takdirde bir ölçüde ferahlama imkanı bulabilecekler.

SENDİKALARIN GÖREVİ

Çocuklarımızın rızkını ve işçiler ile memurların satın alma gücünü her geçen gün biraz daha azaltan bu ekonomik politikalara karşı önümüzdeki dönemde sendikalar daha bilinçli olmak zorundadır.

Gerçek fiyat artışları, endekslerde düşük olarak belirlenen artışlar çok iyi izlenmeli, işyerlerinin artan kârlılığı, ekonominin 6 ile 8 arasında büyümesinin ürünlerini işçiler de sözleşme masasında talep etmelidir.

Sosyal haklar ile iyi yaşama ve çalışma koşulları için verilecek bu mücadelede sendikalar, ekonomiyi en az işverenler kadar iyi izlemeli, toplu sözleşme masasında enflasyon konusundaki gerçek ve doğru bilgileri bıkmadan ve kararlı bir şekilde savunmalıdır. Zam mekanizması işçilere de anlatılmalı, ekonomik mücadelede işlerin en geniş ve yaygın katılımı, desteği ve güveni sağlanmalıdır.

Enflesyona karşı mücadelenin esasında siyasi temele ve demokrasi için verilecek mücedeleye dayandığı da hiç bir zaman gözden uzak tutulmamalıdır.

DİSK İÇİN NE DEDİLER?

DİSK, HAK ARAMADA MORAL, GÜÇ VE ETKİLİ SENDİKACILIĞIN LOKOMOTİFİYDİ

Şükran Ketenci

DİSK'e yönelik bugünkü yasal düzenin kısıtlı hukuk kurallarının dahi çiğnenmesinin göze alındığı uygulamalara pek çok örnek sayabiliriz. Daha önceki yayınlarınızda hukukçular ve görüş bildirenler değindiği için onları yinelemek yerine, neden var olan çok kısıtlı hukuk düzeninin kurallarının dahi devletin en yetkili kişilerince çiğnenmesine gereksinme duyulduğu üzerinde durmayı yeğliyorum.

Bence DİSK'i, yöneticilerini hedef alan baskılar, yasa, hukuk çiğneyen uygulamaların kaynağı DİSK'in gücü, toplum için anlam ve işlevinden kaynaklanıyor. DİSK Türkiye işçi sınıfı için, sadece bir işçi konfederasyonu değildi. Hak aramada moral güç, daha doğru, daha etkili sendikacılığın lokomotifi işlevini, uzun yıllar üye sayısı çok daha fazla olan Türk-İş'i çok gerilerde bırakarak yürütmüştü. Sadece üyesi işçiler açısından da değil, Türk-İş üyesi işçiler, sendikasız işçiler ve tüm çalışanlar, bazı anlamlarda köylüler ve hatta aydınlar için de moral ve güç kaynağı idi. Bu nedenle tüm çalışan kesimlere bedel ödetilmek istendiğinde, kitleler üzerinde caydırıcı olmak için, DİSK'in hedef seçilmesi doğaldı.

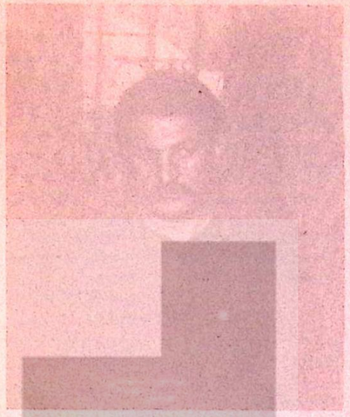

DİSK yargılaması, yöneticilerinin yıllarca tutuklu kalması, mahkeme tutanaklarına geçtiğine göre yöneticilerinin ağır işkence görmeleri, DİSK'in hukuken kapatılamayıp fiilen kapatılması, DİSK'in kamu oyu önünde en yetkili devlet sorumluları tarafından, hukuk kuralları çiğnenerek suçlanması, işçi sınıfını, çalışan kitleleri yıldırmak, Türk-İş'i, yöneticilerini korkutmak için en etkili bir araçtı. İşçi sınıfının, açık sendikaların ne kadar bilinçsiz, ya da sarı nitelikleri olursa olsun, gönüllü olarak sendikal hakların kısıtlanmasına, işçi haklarının böylesine ağır yok edilmesine böylesine seyirci kalmaları yaşamın doğal akışı içinde söz konusu olamazdı.

DİSK'in hedef alınması ile işçi ve sendikal hak kısıtlamalarında kitlelerin susukunluğunu sağlayabilme amacı arasında önemli bir ilişki vardır. İşçilerin, sendikacıların bilinç altına, hak arama ile bedel ödeme arasındaki bu ilişki yerleştirilmek istenmektedir. Zamanında suç sayılmayan sendikal faaliyetlerin sonradan bedel ödeme konusu olması ister istemez 1980 sonrası tüm işçiler ve sendikacılar üzerinde az ya da çok olumsuz etki yaratmıştır. Bu olumsuz etkinin, uzun dönem hak aramada hız kesen işlevine karşı olan herkesin, demokrasiyi, sendikal hakları savunan herkesin DİSK olayının asıl bu boyutuna özen göstermesi gerekmektedir. DİSK'i savunmak, DİSK'le ilgili haksız uygulamalara karşı çıkmak ve bunun her alanda uğraşısını vermek, gerçekte işçi kitleler ve sendikacılar üzerine ekilmiş yılgınlık tohumlarının yeşermesini engelleme ile eş anlamlıdır. Bu nedenle sonucu açısından en önemsiz gibi görünen ayrıntılar üzerinde dahi durup, uğraş vermenin değer olduğu kanısındayım. Zamanında DİSK'in sendikacılık anlayışını benimsememiş bazı uluslararası sendikal kuruluşların dahi DİSK'le ilgili en ayrıntı uygulamalar üzerinde dahi titizlikle durmaları bir rastlantı değildir. Aksine sendikal bilinçle, DİSK yargılaması ile Türkiye'deki demokrasi ve sendikal haklar arasındaki ilişkinin öneminin kavranmasıdır.

Maden-İş Yönetim Kurulu Üyesi Tahsin Çalışkan:

"TERÖRÜN SORUMLUSU DİSK DEĞİLDİ"

12 Eylül 1980 tarihinde askeri darbeden sonra bir çok kesime olduğu gibi DİSK ve bağlı sendikaların yönetici ve işyeri sendika temsilcilerine kadar yüzlerce kişiye çağrı yapılarak, kendilerinin güvence altına girmeleri istendi. Sözü edilen bu güvence ise daha sonra gözetim haline dönüştü ve yaklaşık 107 gün sürdü. 27.12.1980'de 67 kişi tutuklandı, diğer yönetici ve temsilciler salıverildi. Daha sonra savcının itirazı üzerine diğer yönetici ve işyeri temsilcileri de tutuklandı. DİSK ve DİSK'e bağlı sendikalara kayyım kondu.

Bu tutuklama ve DİSK'in faaliyetleri durdurulması yalnız yöneticilerin değil 500.000 üyesininde zor durumda kaldığı bir gerçek.

Bu durum benim mantığımatersgeldi. Bu günde aynı düşüncedeyim. Nedeni, 12 Eylül 1980 öncesi yaptığımız görev sendikal yasalara uygun ve temelde Anayasa doğrultusunda idi. O günlerde DİSK'in ve bağlı sendikaların demeçlerine, kararlarına bakıldığı zaman gerek Anayasayı gerekse 274,275 Sendikalar Yasası'nı savunmuşuz. Antidemokratik yasaların değiştirilmesi için çaba sarfetmişiz. DİSK teröre, anarşiye tüm olumsuzluklara karşı çıkmıştır. 12 Eylül 1980'deki askeri darbeden sonra tüm anarşinin, terörün sorumlusu DİSK'miş gibi gösterilmeye başlanmıştı. Uzun süre davalardan sonra yapılansavunmalardan da anlaşıldığı gibi DİSK'in ve bağlı sendikaların uzaktan yakından suçlamalarla hiçbir ilişkisi olmadığı daha iyi anlaşılmıştır.

Bu durumda Türkiye'de demokrasinin daha iyi yerleşmesi için DİSK ve bağlı sendikaların açılması, mal varlıklarının yöneticilerine teslim edilmesi ile faaliyetlerinin sürdürülmesi gerekli, çünkü DİSK'in ve sendikaların mal varlığı 500.000 üyenin malıdır, onların aldatı kesilerek elde edilmiştir.

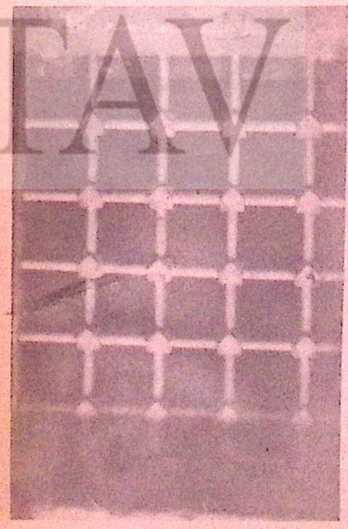

Petkim-İş Yürütme Kurulu Üyesi Niyazi Kızılay:

"YAPILACAK TEK ŞEY, DİSK'İN MALVARLIKLARININ İADESİDİR"

12 Eylül yönetimi, en şiddetli saldırısını işçi sınıfına karşı yürüttü. İşçi sınıfı örgütleri başta olmak üzere tüm ilericilere, demokratlara, yurtseverlere karşı tam bir savaş açtı. Yüzbinlerce insan, ülkemiz tarihinde görülmedik biçimde baskı, işkence, hapis ve cezaya uğradı.

Sendikaların faaliyetleri yasaklandığı gibi her düzeydeki yöneticileri de ağır işkencelere uğradı. Hapislere dolduruldu. İşten atılmalar binleri buldu.

Toplu sözleşme ve grev yapmak değil, adını anmak suç sayıldı. Geçmişte yapılan yasal grevler de kanun dışı sayılıp, yüzlerce kişi için idam cezaları istendi.

Üç yıl sonra da 2821 ve 2822 sayılı yasalarla sendikal faaliyet tümüylegüdümlenmeye çalışıldı. Bugün de bu yasalar yürürlükte olmaktadır.

DİSK'in 12 Eylül öncesi tüm yasal faaliyetleri kovuşturma, suçlama hatta idam konusu olurken DİSK ve bağlı sendikaların malvarlıklarına elkonuldu. Tam anlamıyla işçilerin malları gasbedildi. Bunlar, en kanunsuz uygulamalardır. Yasa tanımazlıktır. CHP'nin, Türk Dil ve Tarih Kurumlarının kapatılması da 12 Eylül yönetimin ağır uygulamalarının başında gelmektedir.

Şimdi yapılacak tek şey, DİSK ve bağlı sendikaların malvarlıklarının iadesidir. Bu mallar üzerinde yapılan tüm tasarruflar geçersiz sayılmalıdır. DİSK'in uğradığı zararlar, kayyımların keyfi tutumlarının ve verdikleri zararların devletçe karşılanması gerekir. Sorumluları bizzat hesap vermelidir.

Sadece bunlar değil, diğer haksız uygulamalar da son bulmalı, bu kuruluşların tüzel kişilikleri maddi ve manevi zararları, zaman geçirilmeden iade edilmelidir.

İŞKENCECİ GARDİYAN

Çanakkale Özel E tipi cezaevindeki tutuklu ve hükümlüler basına gönderdikleri açıklamada, Cezaevi Başgardiyanı İsmail Ünal'ın tecritte kalan 35 yaşındaki tututlu İbrahim Çalışkan'ı döverek kolunu kırdığını belirttiler.

Basın açıklamasında: "Yetkililer bu vahşice ve canice saldırıya bir kaza süsü verip olayı örtbas etmeye ve kapamaya çalışmaktadır. Bu saldırı olayı İsmail Ünal'ın ilk saldırısı olmadığı gibi görevde kaldığı sürece de benzer saldırılardan geri durmayacağını göstermektedir. 1983-84 yılları içerisinde Çanakkale E Tipi Cezaevinde yüzlerce siyasal tutukluya işkence uygulanırken, bu işkencecilerin başını çekenlerden biri de gardiyan İsmail Ünal'dı. Basını, kamuoyunu, insan hakları dostlarını bu saldırıyı kınamaya ve olayın faili İsmail Ünal'ın görevden alınması için duyarlı olmaya ve dayanışmaya çağırıyoruz" denilmektedir.

Alınteri'nin notu: Son gelen haberde, gelen tepkileri yumuşatmak için İsmail Ünal'ın cezaevi içinde bir başka göreve verildiğini öğrendik.

KUTLU VE SARGIN'IN ORTAYA ÇIKARDIĞI GERÇEK

Geçtiğimiz ay seçimler kadar güncelleşen bir olay da politik göçmen olarak yurt dışında bulunan TKP genel sekreteri Haydar Kutlu ile TİP genel sekreteri Nihat Sargın'ın yurda dönmeleriydi. Bu konu gazete sütunlarında hiç eksik olmadı. En çok konuşulanların başında geldi. Hatta Cumhurbaşkanı Evren'in "deniz kıyısında arsa almak" için çıktığı gezide verdiği söylevin bile ana konusu oldu. Sanki Evren geziye bu amaçla çıkmıştı.

Ancak Evren'in kendi yaptığı Anayasanın açık hükmüne karşın, adaleti doğrudan etkileyecek tarzda konuşması tepki çekti. Birçok makale yazarı Evren'i eleştirdi. Cumhurbaşkanının kendini yargı hatta yasama organının yerine koyduğu, Kutlu ve Sargın'ın tutuklanmaları için mahkemelere baskı yaptığı dile getirildi. Neredeyse Evren ceza bile biçecekti. Onlar için "seçime 13 gün kala şimdi mi akıllarına geldi gelmek" diyordu.

ŞAŞKINLIKLAR ZİNCİRİ

Yurdışına gitmek zorunda kalanlara yıllarca "Yurda dön" çağrısı yapıldıktan sonra yurduna gelip, üstelik geleceğini de önceden haber verenleri "Bunlar neden geliyorlar, maksatlı bir geliş bu" diyebilmek ne denli şaşırtıcı idiyse de asıl şaşkınlık hükümet cephesinde yaşanıyordu. Çünkü Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın gelişleri en çok onları ne yapacağını bilemez duruma getirmiş ve belki de ülkenin son dört yıllık geçmişinde ilk kez, kamuoyunun gündemini ANAP dışındaki güçlerin belirlemesine yolaçmıştı.

İktidarın ne yapacağını bilemez duruma gelmesine yolaçan olaylar zincirinin başlangıcı pek o kadar eski sayılmazdı. ANAP iktidarı ülke içinde ve dışındaki itibarını zorlamalar ve çeşitli entrikalarla artırmaya çalışırken bunlara bir de "demokrasicilik" oyunu eklemeyi ihmal etmiyordu. Uluslararası Çalışma Örgütü ILO'ya sendikal yasaların uluslararası kurallara uygun hale getireceğine ilişkin verilen ve yerine getirilmeyen sözler, dış basına açıklanan "komünist partiler ülkemizde kurulabilir" beyanatları, Başbakanlık Müsteşarı Adnan Kahveci'nin İsveç Radyo ve Televizyonunda "Yurtdışındaki bütün vatandaşlarımızı ülkelerine çağırıyorum" türünden davetleri bunlardan birkaçıydı.

Özal iktidarı bu tür girişimlerle ne yapmak istiyordu? ANAP'ın gelişimini ve Özal'ın yapısını bilen gözlemciler, bu oyunların içte ve dışta uygulanmak üzere çok yönlü olarak tezgahlandığını belirtiyorlardı. Belirlenen amaçlar içinde "Bizi de alın" diye kapısından ayrılmadığımız Avrupa Topluluğu'na girmek, ülke içinde hoşgörülü bir iktidar havasını vermek ve enflasyona, bozuk ekonomik gidişe ve dış borçlara rağmen halkın oylarını toplamak sayılabilirdi.

NİÇİN GELDİLER?

İki genel sekreter, ülkeye dönme nedenlerini Türkiye Birleşik Komünist Partisini yasal olarak kurmak olduğunu çok önceden açıklamışlardı. Temel amaç buydu.

Ne varki böylesi bir girişimin demokrasinin kazanılması savaşımı üzerinde etkilerinin olması da kaçınılmazdı. Ve oldu da! Herşeyden önce ülkemizde köklü bir demokratikleşme gereği daha yakından daha acil olarak duyulmaya başlandı. Geniş toplum kesimleri, aydınlar, düşünürler, sanatçılar, işçi ve sendika önderleri, gençler demokratikleşmenin gerçek boyutlarını tartışmaya giriştiler. Demokrasinin ne olup, ne olmadığı daha iyi anlaşılmaya başlandı. Toplum, üzerine serpilmek istenen ölü toprağını atıp daha sert tepki göstermeye başladı. İki genel sekreterin yalnızca kendi partileri ya da kuracakları ortak parti adına ve onların çıkarlarına göre değil, tüm toplum ve demokrasi adına öne atıldıkları bu tartışmalarda ortaya çıktı. İlerici kesimin yanısıra liberal, dindar ve ülkenin geleceğini düşünen bu yolda kaygı duyan herkes, demokrasi ile ilerleme, gelişme arasındaki bağlantıyı, temel hak ve özgürlükler ile bunlar için korkusuzca öne atılmak gereği arasındaki ilişkiyi şimdi daha net görmeye başladılar.

GÜNDEMDEKİ YAKICI GERÇEK

Özetle bu olay ülkemizde bir gerçeği tekrar ve yakıcı olarak gündeme getirdi. Demokrasinin ölçütleri nelerdir? Bir ülkede düşünce ve örgütlenme özgürlüğüne konan yasaklar devam ettiği sürece, orada demokrasiden sözedilebilir mi? Demokrasi "ülkemizin şartlarına uygun değil, zamanı gelince kurulur" gibi mantıksız sözlerle ertelenebilir mi?

Şimdi herkes şapkasını öne koyup bir kez daha düşünmelidir: Bir ülkede demokrasi rüzgarlarının esmesi, bir avuç kişi dışında herkesin çıkarına olmayacak mıdır? Bugün çok partili yaşama sınır getirenler, yarın muhalefet partilerinin eylemlerine de sınır getirmeye kalkışmazlar mı? Onları o zaman kim engelleyebilir?

İşte bu sorulara doğru ve namuslu bir şekilde yanıt vermeden ülkemizde batılı anlamda bile bir demokrasiden söz edilemeyecektir. Haydar Kutlu ve Nihat Sargın'ın ülkelerine dönüşleri bu gerçeği birkez daha ortaya çıkarmıştır.

ALMAN RAHİBE BARBARA WEİMANN:

"KUTLU VE SARGIN GERÇEK BİRER YURTSEVERDİR"

TKP Genel Sekreteri Haydar Kutlu ve TİP Genel Sekreteri Nihat Sargın'ın Türkiye'ye gelişlerinde beraberinde çeşitli siyasi partilerden Avrupalı parlamenterlerle dini ve çeşitli çevre-yeşil gruplarının temsilcilerinden oluşan bir delegasyon vardı. Bu delegasyon ülkemizde çeşitli temaslarda bulundular, açık oturumlara katıldılar, basın toplantısı yaptılar.

Delegasyon 21 Kasım günü gitmeden önce yaptıkları basın toplantısında temasları hakkında bilgi verdiler. Sözcü olarak İspanyol parlamenter Manuel Fonseca, Türkiye'nin içişlerine karışmak gibi bir niyetlerinin olmadığını, ülkemizde demokrasiyi görmek istediklerini belirtiyordu.

Delegasyondan sözalan kadın papaz/rahibe Barbara Wiemann, kendilerine hükümetin önyargılı oldukları suçlamasında bulunduklarını hatırlatarak şöyle konuşuyordu:

"Evet, biz Türkiye'ye önyargılı olarak geldik. Bunu itiraf ediyoruz. Ülkenizin çok güzel olduğunu biliyorduk, halkınızın çok konuksever olduğunu, insanların sıcakkanlı olduğunu biliyorduk. Bunlar birer önyargı ise, biz önyargılı geldik. Ama tüm bu güzel şeyleri gelişimizde yaşama fırsatını bulamadık. Çünkü demokrasiye katkıda bulunmak üzere gelen Kutlu ve Sargın, elleri kelepçelenerek, gözleri bağlanarak ve ite kaka götürüldüler. Onlar terörist değillerdir. Onlar birer gerçek yurtseverlerdir. Ve ülkelerini sevdikleri için döndüler."

Parlamenter Stratis Korakas:

"DEMOKRASİ NEREDE? BİZ BİLE POLİSİN BASKISI VE TAKİBİ ALTINDA KALDIK"

ALINTERİ- Türkiye'de düşünce, anlatım ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan hükümlerin bulunmasını bir Avrupalı olarak nasıl karşılıyorsunuz? Bu durum sizde nasıl bir etki yaratıyor?

STRATİS KORAKAS- Çok kötü izlenimler bırakıyor. Demakratik bir ülke olmak istenilen bir yerde serbestçe örgütlenme ve düşünce hakkı olmalıdır. Türkiye'de demokrasi var, özgürlükler var, fakat komünist partisi ve benzerlerinin kurulmasını engelleyen bazı yasa maddeleri var deniyor. Örneğin 141-142 engeli var. Bunlar ne zaman kalkar diye sorulduğunda, Türkiye'nin daha sağlam bir yapıya oturmasından ve halkında olgunlaşmasından sonra diyorlar. Bu bizce kabul edilebilir bir gerekçe değildir. Biz Türk halkını tanıyoruz. Ona karşı büyük saygımız ve güvenimiz var. Türk halkı olgundur ve Türkiye'de tüm siyasi görüşlere serbestçe örgütlenme ve çalışma hakkı verilmelidir. Demokrasi aynı zamanda halkın, çıkarlarına aykırı yasaları değiştirme savaşımının verilebileceği bir yönetim şeklidir. Ama Türkiye'de bu haklar da yoktur. Örneğin sokakta 141-142'nin kaldırılabilmesi yönünde gösteriler yapılamamaktadır. Polis baskısı vardır. Biz bile sürekli polis takibi altında kaldık. Ankara'daki otelimiz polisle doluydu. İstanbul'daki otelimizde ise gerçekten provakatif bir polis takibiyle karşı karşıya kaldık. İstanbul Barosu'na dahi sivil polisle girdik. Komünist Parti Türkiye'de tüm kötülüklerin sorumlusu olarak sunuluyor, öcü gibi gösteriliyor. Şimdi de faşistlerle aynı kefeye koymaya çalışıyorlar komünistleri. Bu tamamen trajik bir yaklaşımdır. Milyonlarca insanı katleden, demokrasiyi, insan haklarını ortadan kaldıran bir rejim ile komünistleri aynı kefeye koymak doğru değildir.

Son olarak Türk halkının demokrasi savaşımında galip geleceğine inandığımı söylemek istiyorum. Bu yolda uluslararası dayanışma da artarak sürecektir.

İspanyol Parlamenter Manuel Fonseca:

"HÜKÜMET NEDEN TÜRK HALKINI BİR ÇOCUK OLARAK GÖRMEK İSTİYOR?"

ALINTERİ- Sayın Fonseca, bildiğiniz gibi Türkiye Avrupa Topluluğu'na girmek istiyor. Sizler de Türkiye'de demokrasinin olmadığını ileri sürüyorsunuz. Fakat ülkemizdeki hükümet çevreleri sizin Türkiye'nin içişlerine karıştığınız iddialarını sıralıyor. Bu durumu nasıl değerlendiriyorsunuz? Siz gerçekten Türkiye'nin içişlerine karışmak için mi geldiniz?

MANUEL FONSECA- Biz her şeyden önce iki Türk vatandaşına eşlik ederek Türkiye'ye geldik. Onlara yardım etmek, haklarını savunmak ve insan haklarını savunmak üzere geldik. Bana gelirken Türk halkının komünist partiyi kabullenmeyeceğini söylediler. Ben Türkiye halkının İspanyol halkından daha geri düşünce yapısında olduğuna inanmak istemiyorum. Türk halkı defalarca demokratik atılımlar konusunda yetenekli olduğunu göstermiştir. Yöneticiler, hükümet kendi halkını neden daha gelişmemiş bir çocuk olarak görmek istiyor? Neden yönetim, Türk halkının demokrasi içinde olması gereken tüm partilere tahammülü olmadığını ileri sürüyor?

ALINTERİ- Size göre demokrasinin ölçütleri nelerdir?

M. FONSECA- Bana göre demokrasinin ölçütleri tüm yurttaşların ve grupların haklarına saygı göstermek, tüm demokratik kuralları kabullenmektir. Sağda ve solda tüm görüşlere açık olmaktır. Kural budur.

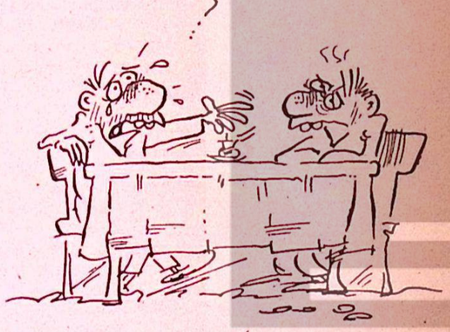
ALINTERİ- Yalnızca komünist parti milletvekili olmanız mı sizi böyle bir savunmaya itiyor? Ülkenizin diğer parlamenterleri de benzer savunmayı yapabilirler mi?

M. FONSECA- Ben belirttiğiniz gibi komünist parti üyesiyim ve bu partiden milletvekiliyim. Fakat bana ülkemdeki diğer partilerin temsilcileri ve parlamenterleri, Kutlu ve Sargın'ın gelişleri ve Türkiye'deki durum hakkındaki görüşlerinin bu konuda aynı olduğunu söylediler. Ben onların düşüncelerini de temsilen buradayım.

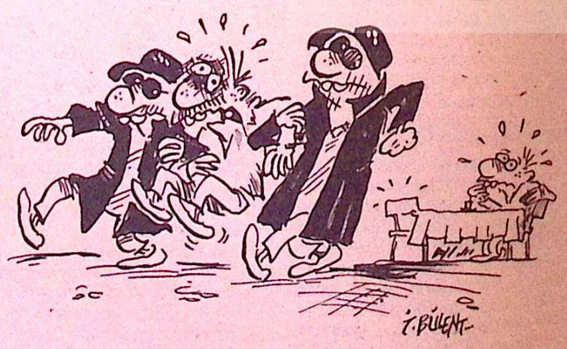

TÜSTAV

ZAMLAR VE KOMÜNİSTLER

Bu ikisinin arasında ne bağlantı var diyeceksiniz. Hiç bir bağlantı yok. Yok da seçim öncesinde başlayan ve devam edeceği çok önceden ilan edilen zamların birbiri peşisıra yapılmasına gerekçe olarak komünistler gösterilirse hiç şaşmamak gerekir.

Gelin bu ay neler oldu bir göz atalım.

Seçimler bir ay ertelendi. Buna tahammül edemeyen ülkemizin seçkin tüccar, sanayici, işadamları sattıklarına büyüğünü seçim sonrasına bıraktıklarını ilan ederek ufak ufak zam yapmaya başladılar.

Bu arada ülkemizin diğer seçkin kesimi olan karaborsacı ve istifçileri de şekeri, rakıyı, sigarayı depolarına doldurdular. Bir iki istifçiye yapılan göstermelik baskınlar basında yeralırken, Tekel'in zamlı fiyattan sigara ve rakıları piyasada boy göstermeye başladı. Bu arada devlet ve hükümet erkanı ne yapıyorlardı dersiniz?

Düşündüğünüz doğru. Bir tek şey söylediler; Aman 12 Eylül öncesine dönmeyelim!

Bütün bunlar olurkan TKP ve TİP genel sekreterleri yasal bir Komünist Partisi kurmak için ülkeye geldiler ve hemen gözleri kapalı olarak sorgulamaya başlandı.

Ve Evren Muğla'da konuştu. "Bu gelişin ardında gizli güçler vardır"

Zamların ardındaki açık güçleri görmezlikten gelip, **biz komünist partisi kuracağız** diye açıkça ilan edenlerin arkasında gizli güç aramakta neyin nesi ki?

Halkın belini büken hayat pahalılığı ile ilgili önlemler almak yada önermek Cumhurbaşkanın görevi değilmidir? Ya da başka bir soru: TKP masası şefliği münhal mi durmaktadır?

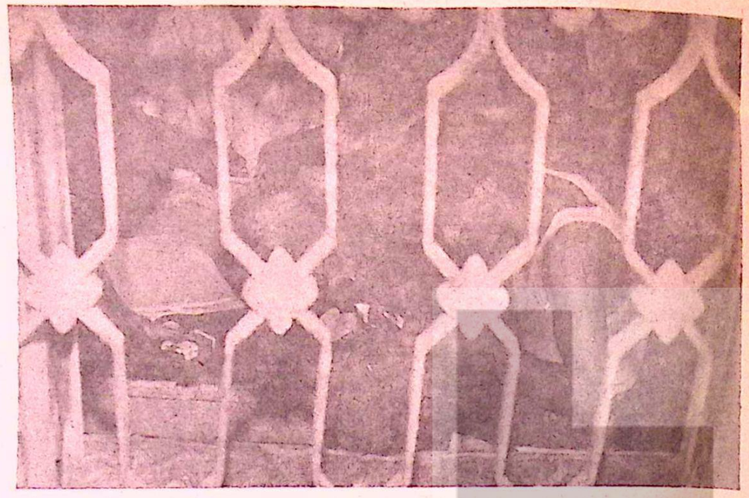
Yaptıkları zamlara gerekçe olarak ekonominin zorunluluklarını gösterenlere bir soru daha: Zamlar ekonominin gereğidir de insanların düşünce ve inançlarını özgürce açıklamaları, komünist parti kurmaları demokrasinin gereği değil midir?

İki genel sekreterin ülkeye dönüşleri ve söylediklerini aktarma konusunda günlük basın içinde olmak üzere bütün basın görevini demokratça yaptı. Basın mensubu süsüyle dolaşanlar dışında.

Ancak bir noktayı belirtmekte yarar var. Basına yol göstermek haddimize düşmez diyemeyeceğimiz bir nokta.

İki genel sekreter gelirken uçakta komünist parti kurulsun mu kurulmasın mı diye referandum yapılmış. Ve bir işçi TKP genel sekreterine demiş ki "Niye ülkeye geliyorsunuz? Sizi kimse istemiyor." Bu söz öne çıkarıldı. Kimi gazeteler anketler yaptı.

Başbakan komünist partisinin kurulup kurulmaması konusunda referandumdan söz ediyor. Ne anketi? ne referandumu? ANAP kurulurken referandummu yapıldı? Bir siyasi parti kurulur. Programını ve görüşlerini özgürce halka aktarır. Halk onu benimser ya da benimsemez.

Kunduracılar... Aynı yaşamı, aynı çekicin altında paylaşan insanlar.

Ilaç kokularının karıştığı deri kokuları, çalışma ortamlarının fonudur kunduracıların. Bu fonun önünde kunduracılar habire çekiçlerini sallarlar örslerinin üzerine. Her indirilen darbe yaşamlarından bir parça götürür sanki.

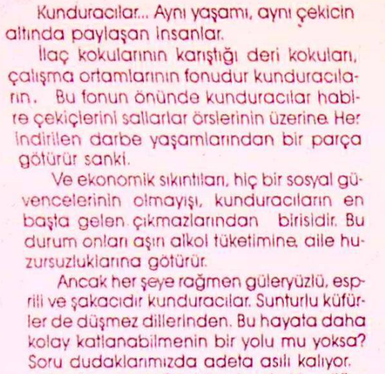
Ve ekonomik sıkıntıları, hiç bir sosyal güvencelerinin olmayışı, kunduracıların en başta gelen çıkmazlarından birisidir. Bu durum onları aşırı alkol tüketimine, aile huzursuzluklarına götürür.

Ancak her şeye rağmen güleryüzlü, espirili ve şakacıdır kunduracılar. Sunturlu küfürler de düşmez dillerinden. Bu hayata daha kolay katlanabilmenin bir yolu mu yoksa? Soru dudaklarımızda adeta asılı kalıyor. onları tanıyınca. Çünkü onlar da tüm diğer sınıfdaşları gibi yaşama umutla bakıyorlar her zaman.

Ama sorunlar, bitmez, tükenmez sorunlar...

BEN BİR KUNDURA EMEKÇİSİYİM VE ÇEKİCİMİN ALTINDA ÖRS OLMAK İSTEMİYORUM!

Frezecilere, makinacılara fiyat çizelgesi çıkarıldığı halde kunduracılara çıkarılmaması da bir başka konu. Bu yüzden patronların istedikleri ücretle çalışmak zorunda bırakıldıklarını belirtiyor kunduracılar. Sosyal güvence olarak da Bağ-Kur'lu olmalarının hiç bir yararı bulunmadığını söylüyor Sungur Tuncer.

YORGUNLUĞUMUZU ALKOL HAFİFLETİYOR

Kunduracıların sorunları, diğer emekçilerin sorunlarından az da değil, çok da. Fakat değişik. Örneğin çalışma saatlerinin belli olmayışının kendilerini toplum dışına ittiği yakınması başta geliyor. Çalıştığı işyerinde, 10 kişi ve dört çırak olduğunu belirten Muharrem Sağlam da ayın şeyi dile getiriyor.

"Çalışma saatlerimiz gece 11-12'ye kadar uzuyor. Çok yoruluyoruz. Bunu da biraz hafifletmek için alkole başvuruyoruz. Çalışma saatlerinin uzun olması toplumun dışında kalmamıza neden oluyor. Ne televizyon seyredebiliyoruz, ne de ailemizle birlikte olabiliyoruz."

SOLÜSYONLA KAFAYI BULUYORUZ

Kunduracılar, yılın 7 ayında çalışıyorlar. İşlerin kesat olduğu dönemde ise genellikle borç harç geçinmek zorundalar. Çalışmazsan borç, çalışırsan kötü çalışma koşulları. Kullanılan malzemeler ise deri, ilaç gibi kolayca yanan malzemeler. Yasin Ebrem "Sokaklar çok dar. Bir yangın çıkarsa müdahale edilmesi çok güç. Onun için bir site inşa edilmesi lazım" diyor ve şöyle devam ediyor:

"Çok kötü çalışma koşulları altındayız. Gördüğünüz gibi bodrum katlarda, eski, rutubetli, havasız yerlerdeyiz. Kullandığımız solüsyonda benzen var. Adam bir kere koklasın kafayı buluyor. Önlem alınması lazım. Hepimizin ciğerleri hasta."

NE KİTAP NE DE GAZETE OKUYABİLİYORUZ

"Kunduracılara toplum iyi gözle bakmıyor. Kiralık ev ararsın vermezler, kız istersin vermezler. Mesleğin iyi değil, derler. Hiç bir geleceğimiz yok ki."

Cemal Başaran bu sözleri söylerken toplum tarafından dışlanmalarının nedenlerini de adeta irdeliyor:

"Çok uzun çalışma saatlerimiz olduğundan, toplumun uzağında kalıyoruz. Hiç bir şey okuyamıyoruz. Ne kitap, ne de gazete. Bunlardan dolayı kültür seviyemiz çok düşük. Ancak, şunu bilmek gerekir diye düşünüyorum. İnsanca yaşamımız için bize kimse yardım edemez bizden başka. Bunun için mücadele etmeliyiz. Ben bir kundura emekçisi olarak, çekicimin altında örs olmak istemiyorum ve biraraya gelmemiz kaçınılmaz diyorum."

"ÖNCE SAÇINDAN SÜRÜKLEYECEKSİN, SONRA ASACAKSIN, ALTINDA DA ATEŞ YAKTIKTAN SONRA ZEVKLE SEYREDECEKSİN"

Bu sözleri kim söylüyor dersiniz? Bir işkenceci mi, akıl hastası bir zavallı mı, yoksa bir gestapo şefi mi?

Kestirmek güç değil mi? Bu sözleri söyleyen yukarıda sıraladıklarımızın hiç biri değil ama aday olabilir. Bebe Pan işyerinin işveren vekili Mehmet Camgöz. Tabi sayın Camgöz'ün söyledikleri yaptıklarının yanında hiç kalıyor.

Alınteri'nin Temmuz sayısında da hatırlanacağı gibi **sendika ile kafayı bozan** işverenlerden söz etmiş ve Ümraniye'de kurulu Bebe Pan işvereni Servet Arıkan'ın işçiler üzerinde uyguladığı baskılardan sözetmiştik. İşyerinde çalışan yaklaşık 80 işçinin kararlı direnişi sonucu olarak da Hak-İş Konfederasyonuna bağlı Öz İplik-İş Sendikası işyerinde yetki almıştı.

İşverenle yapılan uzun görüşmelerden sonra 12 Kasım'da toplu sözleşme imzalanmıştı. Ama işveren toplu sözleşme öncesi çıkardığı 10 işçiyi geri almaya yanaşmıyordu. Sonunda sendikanın genel merkez örgütlenme sekreteri Vakkas Söylemez işverenle görüştükten sonra işçilere gelip "Biz yüzde 30 zam istedik ama işveren ancak 15 lira veriyor ve çıkardığı arkadaşlarımızı geri alacağını söylüyor" diyerek buna razı olunmasını istiyordu. İşçiler de bu öneriyi arkadaşlarının geri alınmasını sağlamak için benimsiyorlar ve toplu sözleşme 12 Kasım günü imzalanıyordu. İşveren Servet Arıkan bu kez çıkardığı işçileri geri almayacağını söylüyor, sözleşme imzalandığında iki işçiyi, imzadan üç gün sonra da üç kişiyi çıkarıyordu.

İşçilerin anlattıklarına göre işveren Servet Arıkan geçen yaz aylarında işçilerin direnmeleri karşısında ılımlı davranmış ve bu işveren vekili Mehmet Camgöz'ün hoşuna gitmemişti. Mehmet Camgöz işçilere o kadar kızıyordu ki onları saçlarından sürükleyip, tavana asıp altına da ateş yaktıktan sonra zevkle seyretmenin hayalini bile kuruyordu.

Öte yandan Bebe Pan işçileri sendikaları Öz İplik-İş'e güvenlerini de kaybettiklerini belirtiyorlar ve nedenini şöyle açıklıyorlardı:

"Bizim direnişimiz sırasında işyerinde yetki almak için gelen sendika yetkilileri önce, eğer sizlerin hakkı verilmezse şöyle yapın, böyle yapın dediler, istediğimiz sözleşmeyi yapmak için gerekirse grev bayrağını dalgalandıracaklarını söylediler ama iş sözleşmeye gelince grev zordur diye bizi oyaladılar. Çok düşük bir ücret zammıyla da işi bağladılar. Bu kadarını biz de yapabilirdik. Onların derdi işçiden kesilecek sendika aidatlarında. Neyse ki işyerindeki arkadaşlarımız ve bizler bütün sendikaların böyle olmadığını biliyoruz."

İngiltere'den mektup var

DİL ÖĞRENEN KIZ ÖĞRENCİLER AĞIR SORUNLAR YAŞIYOR

İngiltere'ye dil öğrenmek için giden kız öğrencilerin çok ağır sorunlarla karşı karşıya olduğu açıklandı. Bunlar arasında, öğrencilerin yanlarına yerleştikleri aileler tarafından yoğun biçimde sömürülmesi, evin erkeğinin cinsel saldırılarına uğraması, paralarının ödenmemesi gibi sorunların olduğu belirtildi.

İngiltere Türkiyeli Öğrenciler Birliği tarafından yapılan açıklamada, kız öğrencileri İngiltere'deki bir takım ailelerin yanlarına yerleştiren, bunun karşılığında önemli miktarda paralar kazanan Derin Limited ve Anglo Pair adlı kuruluşların, öğrencilerin Türkiye'deki ailelerine de dedikodu düzeyinde mektuplar yazdıkları ifade edilerek şöyle denildi:

"Bu konuda geçenlerde acı bir örnek yaşadık. Böylesi bir mektuba muhatap olan bir anne, kriz geçirerek hastanaye kaldırıldı. Şimdi bu tip acı ve olumsuz örneklerin bir daha yaşanmasını istemeyen öğrenciler bir araya gelerek çözüm yolları araştırıyor ve yeni gelen öğrencilere yol gösteriyorlar."

Gaziantep'ten Sesleniyorum:

"SANKO PATRONU, BU BÖYLE GİDER Mİ?"

Ben Antep'in iplik fabrikalarından biri olan Sanko'da çalışmaktayım. Bu benim dergiye ilk mektubum. Fabrikaya girali henüz bir ay oldu. Fakat, fabrika içinde bir çok haksız olayla karşılaştım ve sizlere yazmaya karar verdim. Ta baştan fabrikaya girerken bir çok zorlukla karşılaştım.

Örneğin fabrikada işe başlarken bir yığın gereksiz işleme tabi tutulduk. 18 adet fotoğraf, 3 adet nüfus cüzdanı sureti, iki ikametgah ilmühaber kağıdı, 1 sabıka belgesi vb. istiyorlardı.

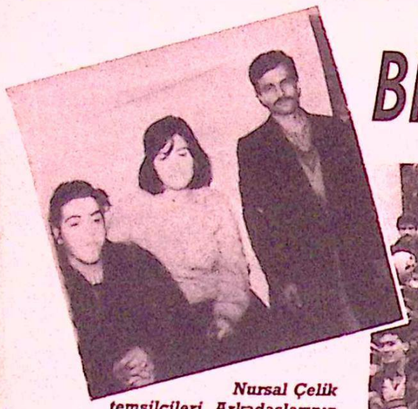
Fabrikaya ilk girdiğim günlerde vardiyada birlikte çalıştığım insanlarla sendikal konularda veya ücretler konusunda konuşmayı denedim. Hiç bir işçi arkadaşım konuşmaya yanaşmıyordu veya çok yavaş sesle konuşuyorlardı. Neden olarak da işverenin aşırı baskıları ve korkutması sonucu işten atılmaktan korkmalarıydı.

Vardiyalarda gelmeyen işçilerin baktıkları makinalara orada bulunan işçiler bakmaktadırlar. Böyle olduğu halde işçilere hiç bir fazla ücret ödemesi yapılmıyor. Oysa gelmeyen işçilerin yevmiyeleri kesiliyor. Ayrıca fabrikada işçiler zorla fazla çalıştırılıyorlar. Bunun karşılığı olarak 5 bin lira veriliyor. Fakat daha sonra aylıklar verilirken bunun 2 bin lirası kesiliyor. İşverenin bunun için gösterebileceği hiç bir gerekçesi yoktur. Çünkü o işçilerin suskunluğundan, bilinçsizliğinden ve örgütsüzlüğünden yararlanıyor.

Gaziantep'Bir Tekstil işçisi

NURSAN ÇELİK İŞÇİLERİ HEP BİRLİKTE DİRENDİLER VE KAZANDILAR

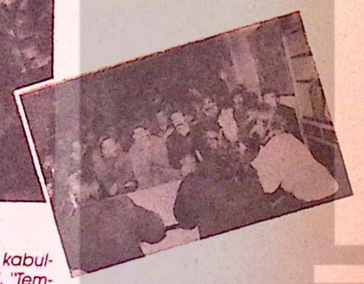
BİRLİKTEN KUVVET DOĞAR

Nursal Çelik temsilcileri. Arkadaşlarının gösterdiği kararlılık işe geri alınmalarını sağladı.

Fabrikanın önünde toplanarak işbaşı yapmayan Nursan işçilerini öğle paydosunda destekleyen Kale Kilit-Vida ve Urgancılar işçileri yemeklerini direnişçi işçilerle paylaştılar. İşçilerin kararlılığı patronu çabuk geriletti. İşveren hemen o gün iki temsilciyi ve atılan diğer işçiyi yeniden almayı kabul etti. Üstelik direnişte geçen günün ücretini de ödeyerek.

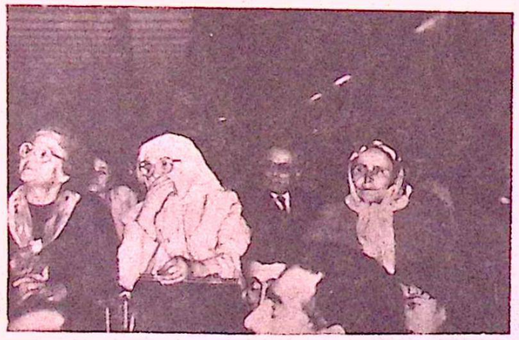

—Arkadaşlarımızı bırakacak mıyız?
—Hayır!..
—İş başı yapacak mıyız?
—Hayır!..
—Tazminatsız işten atılırsak...
—Temsilcilerimize feda olsun!...

Topkapı bölgesindeki Nursan işçileri üç temsilcilerinin ve bir işçinin tazminatsız olarak iş akitlerinin fesh edilmesi üzerine paydostan sonra toplandılar. Yukarıdaki konuşmalar bu toplantıda geçiyordu.

Otomobil-İş Sendikası'na üye işçiler kendilerinin seçtikleri temsilcileri işverenin atmasını kabullenmek niyetinde değildi. "Temsilcileri biz seçtik. İstersek biz geri alırız. Patrona attırmayız" diyorlardı.

ÖLÜM CEZASI" PANELİ YAPILDI.

İnsan Hakları Derneğinin düzenlendiği "Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, Genel Af ve Ölüm Cezası" paneli geçtiğimiz günlerde Ankara Türk-İş Salonunda yapıldı. Paneli İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri Akın Birdal yönetti. Panele gazeteci-yazar Uğur Mumcu, Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı Alper Aktan, Avukat Halit Çelenk ve Güney Dinç katıldı. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 37. yıldönümü nedeniyle düzenlenen paneli çok sayıda kitle izledi.

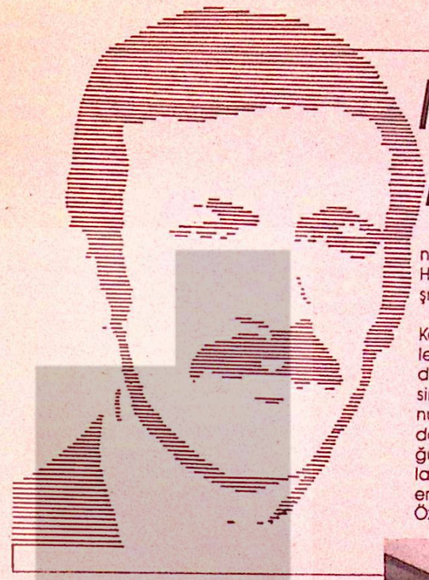
HALİT ÇELENK: "HUKUKUN ÇİĞNENDİĞİ BİR ORTAMDA YASALARDAN SÖZ EDİLEMEZ."

12 Eylül sonrasında Türkiye'deki uygulamalardan örneklerin verildiği panelde konuşan Avukat Halit Çelenk "Bir insanı idam etmek onu cezalandırmanın dışında bir olaydır. Bununla kişinin cezalandırılıp cezalandırılmadığı tartışılır. İdam olayı ile bizzat devlet suç işlemiş olmaktadır.

BİRİNCİ İNSAN HAKLARI KURULTAYI 10-17 ARALIK TARİHLERİ ARASINDA ANKARA'DA YAPILACAK.

İnsan Hakları Derneği'nin "İnsan Hakları Haftası" etkinlikleri arasında düzenlediği Birinci İnsan Hakları Kurultayı 10-17 Aralık tarihleri arasında Ankara Türk-İş Salonunda yapılacak. Kurultayın son günü Kurultay Bildirgesi yayımlanacak.

İnsan Hakları Derneği yetkililerince verilen bilgiye göre Kurultay açılışı 12 Aralık cumartesi günü yabancı ve yerli konukların konuşmaları ile açılacak. Kurultay süresince Rona Aybay, Gencay Saylan, Mahmut Dikerdem, Bahri Savcı, Mesut Gülmez, Fazıl Sağlam çeşitli bildiriler sunacaklar ve bu bildiriler üzerine açık oturum düzenlenecek.

MUSTAFA ASIM HAYRULLAHOĞLU ANILDI

12 Eylül 1980'den sonra gözaltına alınıp işkence ile öldürülen Mustafa Asım Hayrullahoğlu 16 Kasım günü mezarı başında yapılan bir törenle anıldı.

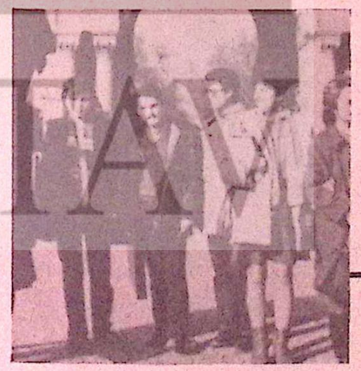
Mustafa Asım Hayrullahoğlu, Türkiye Komünist Partisi üyesi olduğu gerekçesiyle gözaltına alındıktan sonra kendisinden uzun süre haber alınamamış, ailesinin ve avukatlarının yoğun çabaları sonucu işkence ile öldürülerek Kasımpaşa'daki kimsesizler mezarlığında gömüldüğü ortaya çıkmıştı. Bunun üzerine, Hayrullahoğlu'na işkence yaptıkları iddiasıyla emniyet görevlileri Ümit Bavbek, Ali Can Özgenler, Engin Devran, Mehmet Yetiş ve Orhan Yaman hakkında dava açılmıştı. Uzun süre devam eden dava sonucunda mahkeme Ümit Bavbek, Orhan Yaman ve Mehmet Yetiş'i 10 yıl 8'er ay hapse mahkum etmiş, Ali Can Özgenler ile Engin Devran beraat etmişlerdi. Ancak hem sanık avukatları hem de Hayrullahoğlu'nun ailesi bu kararı temyiz etmişlerdi.

Şu anda Hayrullahoğlu'nun davası devam ediyor. Yargıtay Adli Tıp'tan gelecek rapora göre yargılamayı sürdürecek ve karara varacak. Ama işkence iddiasıyla hüküm giymiş emniyet mensupları halen görevlerini sürdürüyorlar.

DEMOKRASİ İÇİN KADINLAR ŞÖLENİ

İstanbul SHP Gaziosmanpaşa ilçesi kadın sorunları komisyonu tarafından düzenlenen "Demokrasi için kadınlar şöleni" 14 Kasım günü G.Osmanpaşa Aytunç düğün salonunda yapıldı.

Bine yakın kişinin katıldığı toplantıda çoğunluğu G. Osmanpaşa'lı ve civar semtlerden gelen işçi ve memur kadınlar oluşturdu. Toplantıda çeşitli sanatçılar da küçük konserler verdiler. Şölende konuşan SHP kadın kolları başkanı Perihan Ergun, "Geniş kapsamlı bir affın çıkarılması, işkenceye son verilerek faillerinden hesap sorulması ve ceza yasasındaki 141-142-163. maddelerin kaldırılmasını" istedi.

ATILMALARA, VİZELERE, HARÇLARA SON

Tüm Türkiye çapında Üniversitelerde başlatılan "Harç Kaldırılsın, Paralı Eğitime Son" kampanyası devam ediyor. İstanbul öğrenci dernekleri de, hazırladıkları dilekçeyi İstanbul Teknik Üniversitesi Ayazağa kampüsünde imzaya açtılar. Dilekçede, altı yıla varan uygulamalarıyla YÖK'ün Üniversiteler, öğrenciler, öğretim üyeleri, üniversite çalışanları üzerinde ciddi bir tehlike oluşturduğu belirtildi ve atılmalara, vizelere, harçlara son verilmesi, YÖK'ün kaldırılması istendi.

Tüm derneklerin topladığı imzalar, seçimden sonra toplanacak ilk meclise verilecek.

GÜN'ü okuyor musunuz?
ŞİMDİ BÜTÜN BAYİLERDE.

BİR KOOPERATİF KURALIM KEYFİMİZE BAKALIM

FERİDUN GÜNDAŞ KAÇ KÖŞE DÖNDÜ?

Ordudan emekli olan assubay Feridun Gündaş'ın 1981 yılında kurduğu SS Silahlı Kuvvetler Mensupları Arsa ve Konut Yapı Kooperatifi, adının da getirdiği avantajla kısa zamanda yeterli üyeyi toplamayı başarmıştı. Birçok insan "Silahlı kuvvetler canım, dönem de onların dönemi. Bu iş yürür" diyerek paraları kooperatife yatırmakta bir sakınca görmedi.

Üyeler aidatlarını ödemeye devam ederken 1986 yılında kooperatifin adı SS Yıldırım Konut Yapı Kooperatifi olarak değiştirildi. Bu arada Gündaş Bey kooperatif ikinci başkanı Mehmet Erdoğan'ı da ortak ederek bir İnşaat Taahhüt A.Ş. kurdu.

NASIL KÖŞE DÖNÜLÜR?

Kooperatifin başkanı Gündaş Bey, aynı zamanda Kooperatif ihalesini alan şirketin sahibi Gündaş bey olunca bakın neler oldu:

• Ana sözleşmenin 38. maddesi ve kooperatifler yasası uyarınca Yapı kooperatifine mal satamaması gereken beyler 1150 liradan satılan çimento torbalarını 1450 liradan kooperatife fatura ettiler.(Belgeleri dergimizde mevcuttur)

• Kooperatifin eski adını taşıdığı günlerde Türkiye Emlak Kredi Bankası'nın 66 ve 72 numaralı kooperatif hesabından 11686 numaralı hesaba Gündaş Bey tarafından para transferleri yapıldı. (Banka ekstraları dergimizdedir.)

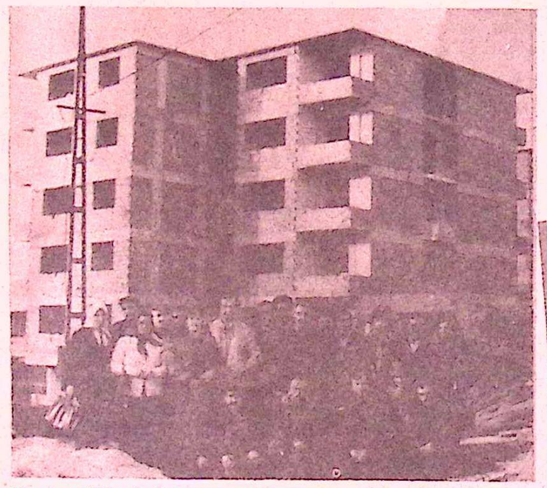
• Kendileri 800 bin liraya arsa alabilirken, kooperatif arsası için 57 milyon ödediklerini iddia ettiler. (Tapu senedi sureti dergimizdedir.)

• Kooperatif evlerinin inşaatı Gündaş A.Ş.'ne ihale edilmişken gecikmelerden doğan zararları üyelerin sırtına yüklendi.

• Sekiz aylık bir gecikme için gerekçe olarak "sıvacı bulamamak" gösterildi.

• Seksen metrekarelik evlerden 100 metrekarelik maliyet parası istendi.

• Maliyetleri çoktan ödemiş üyelerden bile, tüm bunlara ek olarak, 2,5 milyon lira daha talep edildi.

Kooperatif üyeleri hesap soruyor.

İŞ BİLENİN

Olanlar bu kadarla bitmiyor tabii. Kooperatif cehpesinde işler böyle yürürken Gündaş Bey'in işleri bayağı iyi yürüyor. Gündaş İnşaat Taahhüt A.Ş. bir turizm firması, bir gıda şirketi, Kısıklı'da bir villa, eski adı Aşrım Restaurant olan bir et lokantası, bir türlü bitmeyen kooperatif evlerinin kıyısında yükselen kocaman lüks bir apartman ve son model bir mercedes getirdi onlara.

BÖYLE KALIR SANMA DEVRAN

Şimdi gelelim kooperatif üyelerinin bilmek istediklerine,

• İnşaat Gündaş A.Ş.'ye ihale edildiğine göre, hangi fiatla ne kadar sürede bitirileceğine ilişkin bir anlaşma imzalanmıştır?

• İnşaat işleri ihale edildiğine göre kooperatif satın aldığı inşaat malzemelerini ne yapmaktadır?

• Şimdiye kadar 7,5 milyon lira ödeyen 80 m² lik ev sahiplerinden niçin hala büyük dairelerin ödemesi gereken aidat miktarı istenmektedir?

• Kooperatif hesabından 11 686 numaralı hesaba para aktaran Gündaş Bey'in "Ben para ödemek için karımın bileziklerini satmıştım. Onları tahsil ettim" demesi ne kadar inandırıcıdır?

• Kooperatif apartmanları usulsüz olarak 6 kata çıkarılırken tasarruf edilen arazi nasıl değerlendirilmiştir?

• Çeklerdeki ikinci başkan imzalarının değişik olduğu söylentileri ne derecede doğrudur?

• Bankadan çekilen kredi yüzde 78 seviyesini bulmaktadır. İnşaatın bu günkü seviyesi nedir?

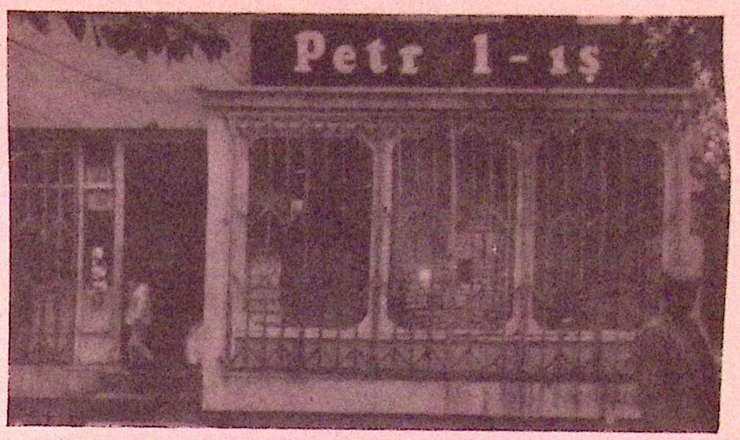
• Bir emekli assubay için kısa sürede fazlaca zenginleşen Gündaş Bey'in kazanç kaynakları nasıl incelenebilir?

Kooperatif üyeleri bu günlerde olağanüstü genel kurul çalışmaları yapıyorlar. Ancak geçen dönemlerde olduğu gibi, ev sahibi olmayı bekleyen 90 kişinin dışında herhangi bir kimsenin oy kullanmasını da istemiyorlar. Hiç birisi bunca yıllık birikimini kaptırmak yanlısı değil. Gelecek günler bakalım kimlere gülecek.

Becerikli bir yönetici Feridun Gündaş. Kooperatifi bitirmiyor ama gördüğünüz görkemli inşaatı bir çırpıda tamamlayıvermiş.

Bir kooperatifle tanıştık: Batman Pet-Koop

Batman'da kurulu olan Pet-Koop satış yerine gittik. Petrol İş Sendikasının hemen altında yeralan bu kooperatifin yönetici, üye ve müşterileriyle görüşerek kooperatif hakkında bilgi aldık. Bizi Kooperatif Başkanı Hüseyin Alışık karşıladı.

Hüseyin Alışık, konuşmamızda, işçi sınıfının toplumdaki rolü üretici olarak ne denli önemliyse, tüketici olarak da önemli olduğunu vurguluyordu:

"İşçi tüketim kooperatiflerinin sorunlarının çözümü, işçi sınıfının diğer sorunlarının çözümüyle sıkı sıkıya bağlıdır. Özellikle bölgemizdeki tüketici örgütlenmesi, sendikal örgütlenmeye paralel olarak gelişiyor."

Tüketim kooperatifi çeşitli yiyecek maddelerinden giyim eşyalarına kadar bir çok malı üye müşterilerine oldukça ucuz bir fiyatla sunuyor. Kooperatifte 1984'den bu yana tezgahtar olarak çalışan Suzan Sezgin, bunaragmen müşterilerin en çok giyim eşyalarının fiyatlarının pahalılığından yakındıklarını belirterek, "Bu durum, kooperatif piyasadan çok daha ucuz olduğu halde öyle. Biz içindeyiz, biliyoruz, nekadar kar koyduğumuzu oysa." şeklinde konuşuyordu.

Eşiyle birlikte alışveriş etmekte olan işçi Yılmaz Demirci'ye yaklaşıyoruz. Demirci Petrol Ofisi Bölge Başmüdürlüğünde çalıştığını söylüyor bize. Kooperatifteki malların piyasaya göre çok ucuz olduğunu bildiren Yılmaz Demirci de taksitli satışlardan yararlandıklarını, bunun kendi bütçelerine önemli bir rahatlama getirdiğini ifade ederek "Televizyon, buzdolabı da getirilebilse, daha ucuz bir şekilde buradan almayı tercih ederdim" diyordu.

Kooperatifteki çalışmamızı ve görüşmelerimizi bitirmek üzereyken kasada oturan ve genel idareden sorumlu olan Rifat Özbek geliyor yanımıza ve "Alım satımda en çok mala gelen zamlar belimizi bükmektedir" diyor. Rifat Özbek şöyle devam ediyordu sözlerine:

"Bunun nedeni de bildiğiniz gibi Özal'ın serbest piyasa ekonomisi uygulaması ve enflasyondur. Bu alım gücümüzü sıfıra indiren gelişmelerin karşısında tüketicileri örgütleyerek, kooperatifimizle dikiliyoruz. Ama dikilmenin de bir sınırı var. Elimizde olmayan ülke koşulları nedeniyle fiyat artışları kaçınılmaz oluyor."

Fakat, bir kooperatifin, fiyat artışlarından olumsuz yönde etkilense bile ne denli önemli olduğunu Başkan Hüseyin Alışık şu sözlerle ifade ediyor:

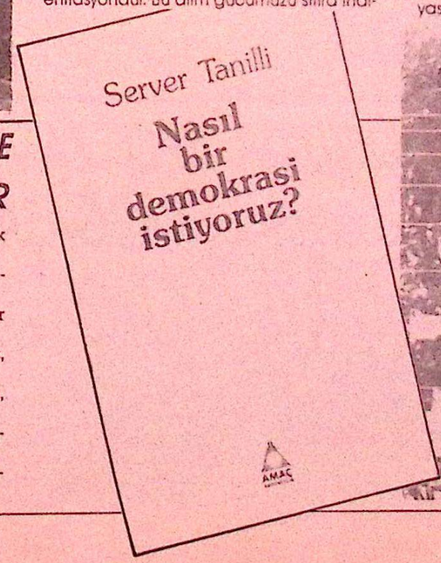
"Bu kooperatif yalnız işçilere satış yaptığı halde bütün toplumu etkilemektedir. Bakkalı, marketi, giyimcisi fiyatlarını aşın artıracak oranda kar etmekten kaçınır olmuşlardır. Kısaca bir işçi tüketim kooperatifi tüm piyasayı kontrol eder hale gelmiştir burada"

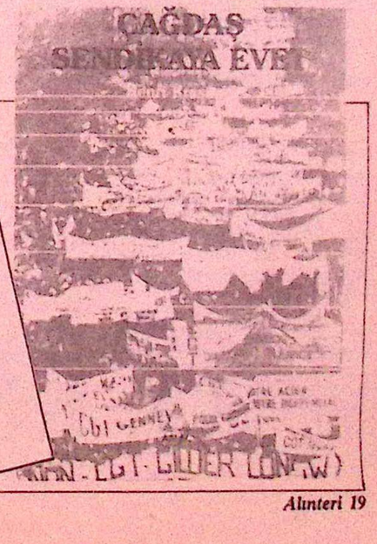
Kooperatif Başkanı Hüseyin Alışık:

"KOOPERATİF TÜM PİYASAYI OLUMLU YÖNDE ETKİLİYOR"

ALINTERİ'NE GELEN KİTAPLAR

Adresi Uçurum, Toplu Şiirler 2, Refik Durbaş, Can Yayınları,
Nazım Hikmet'in Gerçek Yaşamı 1,2; Kemal Sülker, Yalçın Yayınları
İdam Gecesi Anıları, Halit Çelenk, Onur Yayınları
Eylül Deyişleri, şiirler; Gülsün Akyüz, Cem Yayınları
Verilmiş Sözdür, şiirler, A. Hicri İzgören, İz Yayınları
Uluslararası Genel Güvenlik, Vadim Zagladin, Sorun Yayınları
Silahsızlanma ve Sosyalizm, Boris Krasulin, Sorun Yayınları

BİR GREV ZİYARETİ

Mehmet Çek

Her koşulda uzlaşmayı kendilerine temel edinmiş bir kısım büyük sendikalar, işverenlerin hazırlayıp önlerine koyduğu toplu sözleşmelere tabanlarına sormaya bile gerek duymadan imza atarlarken, duyduk ki İZMİR'de TÜMTİS üyesi 37 işçi "HAK VERİLMEZ ALINIR" demiş ve açmışlar GREV bayrağını..! Duyduk ya, duyupta durmak olur mu hiç? Çantamızı fotoğraf makinemizi kaptığımız gibi düştük yola.

Bir belediye otobüsüne binip garaja, ordanda Kemalpaşa minibüsüne binerek ambarlar sitesine ulaştık. Sitenin içinde ilk köşeyi sola doğru döndükten sonra GREV'i gördük. GREVCİ İŞÇİLER'de...

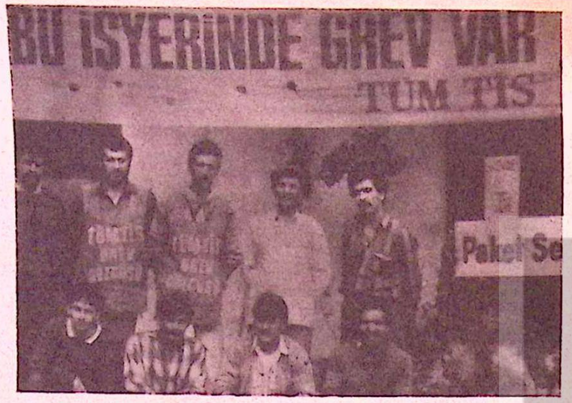
Önce kendimizi tanıttık:

—Biz "İşçinin ALINTERİ" Dergisinden geliyoruz.

Apdurrahman KADAN, 46 yaşında, Öz Uşak Nakliyat Ambarında İşçi.

"Vallahi ben maaşımı söyleyeyim siz Grev'e çıkış sebebimizi anlayın. Ben 60 bin lira aylık alıyorum. Sekiz çocuk besliyorum, bunlardan ikisi okula gidiyor. Ekmeğin fiyatı 100 TL. dır. Şimdi sen söyle gazeteci kardeşim, bu maaşla yaşamak mümkün mü? Biz sabah 8'de işe başlıyoruz, akşam 10-11'e kadar çalışıyoruz. Fazla mesai zorunlu ama ücret aynı, 60 bin liradan bir kuruş fazla alamıyoruz. Artık tek umudumuz GREV'dir. Ya hakkımızı alacağız, ya da öleceğiz. Aynen böyle yaz ha..."

Grev'ci işçilerin çoğunluğu orada idi. Oldukça uzun süren selamlaşmanın ardından işyerinin önüne konulan masanın etrafında bir çırpıda toplanıldı. "Hayırlı olsun" diyerek sohbeti biz başlattık, gerisini onlar getirdi. Birisi konuşurken diğerleri susuyor, arada bir onu onaylamak için söze giriyorlardı.

İşyerinin karşı tarafına kurdukları ufakça bir çay ocağından demlenip gelen çayı içerken sohbet artık iyice GREV'cinin coşkunluğunu, haklılığını dışa vurur olmuştu. Konuştular GREVCİLER, biz yazdık. Ve onlar konuşurlarken ben hep düşündüm. Bir aydır bütün olumsuzluklara karşın onurlarıyla, bilinçleriyle Grev'e devam eden bu 37 işçi "Demokrasinin, işçi hak ve özgürlüklerinin geriletilmesine göz yummayacağız" derken sanki 37 bin kişiydiler. Onlar birliklerinden doğan güce inanarak çıkmışlar yola, kazanacaklarına inançları tam, gülüşleri eksiksiz..!

Mustaya YAY, 36 yaşında, Şen İzmir Nakliyat ambarında işçi.

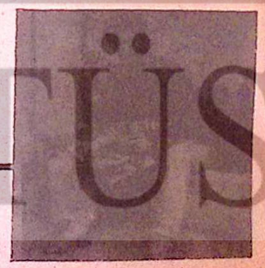
"Üç çocuğum var. Biz bu Grev'e ağır yaşam koşullarında ailemizi geçindirebilecek bir ücret ve sosyal haklarımızın alınması amacı ile çıktık. Ben 75 bin lira aylık alıyorum. Kira bile vermediğim halde perişanız. Bir hastamız olsa kapı kapı dolaşıp borç arıyoruz. Yaşantımız bir işkenceye dönüşmüş, artık gerisini varın siz hesap edin.

M. Zeki KAYAN (İşyeri Temsilcisi)

"Biz yükleme-boşaltma işi yapıyoruz. Sabahtan akşama kadar ağır yükün altındayız. Bu iş kolunda yıllardan beri işverenin *uygun* gördüğü ücret itirazsız kabul edilmiş. Ama artık yeter diyoruz. Çünkü işveren uygun gördüğü ücretle bizi açlığa mahkum ediyor.

GREV'imiz iyi gidiyor. Herhangi bir ihtiyacımız yoktur. Arkadaşlarımızın moralleri yüksek. Ancak söylemek zorunluluğunu hissediyorum ki sizde mutlaka yazın. Biz ambar işçileri olarak yıllardan beri ilk defa Grev'e çıktık. Fakat bugüne değin diğer sendikalardan beklediğimiz özellikle de TÜRK-İŞ'ten beklediğimiz ölçüde bir destek göremedik. Bu işçi sendikalarına yakışan bir tutum değildir. Biz somut, aktif bir DAYANIŞMA bekliyoruz. Beklemekte hakkımız. İşçi sınıfının birlikteliği şu koşullarda hayati önem taşıyor. Herkes üzerine düşeni yapmalıdır..!"

DOĞU'DA APO ZAMMI KARGAŞASI

Batman'da tüketim kooperatifinin çalışmalarını yerinde görmek üzere giden Alınteri muhabirine işçiler Süper Vali'nin adaletsizliğini anlatıyorlar. Kamu sektöründe çalışanlara ek tazminat verilirken, özel sektör işçilerine verilmemesini adaletsiz bulduklarını söylüyorlar.

Bu adaletsizlikten en çok zarar gören Mobil, İpragaz Shell işçileri yakınıyorlar. Bir de kamu sektöründe çalışıpta % 3 ile % 20 arasında değişen farklı ek tazminat ödenmesine karşı çıkan işçiler var. "Bu ayrıcalıkta ölçüt nedir, anlamıyoruz. Zaten bu paranın veriliş nedeni de biz işçilerce pek bilinmemektedir. Halk arasında "APO ZAMMI" olarak adlandırılıyor" şeklinde ifade ediyorlar.

Bu konuda herhangi bir girişimde bulunup bulunmadıklarını sorun Alınteri muhabirine Petrol-İş Sendikasının idari sekreteri Hayrettin Özgen, Olağanüstü Hâl Bölge Valiliğine dilekçeyle başvurduklarını, aldıkları cevabın olumsuz olduğunu anlatıyor ve dosyadan çıkardığı cevap yazısını gösteriyor.

12.9.1987 tarih 87/619 sayılı valilik yazısında "İpragaz işçilerine ek tazminat verilmesinin 233 sayılı kanun hükmünde kararnamenin ekine göre mümkün olmadığı bildiriliyor."

Hayrettin Özgen, "Shell Mobil, İpragaz yerli ve yabancı sermaye ucuz emek pazarı Türkiye'de zaten büyük kârlar elde etmektedirler. Bu bölgenin kötü koşullarını bütün işçiler karşılamaktadır. Kamu sektörü işçileri hakediyor da özel sektör işçileri neden haketmiyorlarmış. Emeği ucuza kapatanlar onun riskine de katlansınlar. Özel sektörde madem ki bu nimetten yararlanıyor, külfetine katlanmalıdır. Yasa ya da kararname ucuz emekten yararlanan özel sektör işverenine de ek tazminat ödeme yükümü getirmeliydi" şeklinde çözüm öneriyor.

Ümraniyeli gençler: "VALİ VERDİĞİ SÖZÜ NE ÇABUK UNUTTU?"

Bölgelerinde bir Halk Eğitim Merkezi açılması için çaba gösteren, bunun için bir yandan imza toplayıp başta valilik olmak üzere çeşitli kurumlara başvurular yapan Ümraniyeli gençler, şimdi İstanbul Valisi Nevzat Ayaz'a verdiği sözü hatırlatıyorlar

Bilindiği gibi Ümraniyeli gençler isteklerini Vali Nevzat Ayaz'a da iletmişler, Ayaz onlara Eylül ayında Halk Eğitim Merkezi şubesinin açılacağına ilişkin söz vermişti. Bu sözün yerine getirilmemesi üzerine gençlerin basına yaptıkları açıklamada özetle şöyle denildi:

"Bizler kahve köşelerinde, kulüplerde kötü alışkanlıklar kazanılmasındansa, boş zamanlarımızı daha iyi değerlendirmek, değerlerimizi korumak, gelecekte kendimize yararlı olacak beceriler kazanmak için, bu istemimizi bir de Vali'ye iletmek istedik. Bizi haklı bularak, 1987 Eylülünde kesin olarak Şube açılacağına dair söz verdi. Fakat Kasım ayında olmamıza ve yer göstermemize rağmen, halen Vali'nin sözü yerine gelmedi.

Bizler Ümraniye halkı olarak kamuoyunun ve yetkili mercilerin daha yakından ilgilenmelerini istiyoruz"

LEZZO DA GREV ON YILLIK İŞÇİ 50 BİN LİRA ALIYOR

Geçtiğimiz ay Topkapı Bayrampaşa'da kurulu Lezzo Fabrikasında Öz Gıda-İş Sendikası'na bağlı 70 işçi greve çıktı.

On senelik işçi ücretinin 50 bin lira düzeyinde olduğu işyerinde, işveren, bir sözleşmeden kaçmak için elinden ne gelirse yaptı. Toplantılara zamanında gelmedi. Resmi evrakları teslim almadı. Bir gün olur dediğine ertesi gün "olamaz" dedi ve işyerine GREV pankartı asıldı.

Lezzo işçileri greve çıkarken biz de oradaydık ve ilk grev gözcüleriyle görüştük.

ALINTERİ- Öncelikle grevinizin başarılı geçmesini dileriz. Kendinizi tanıtıp, grev gözcüleri hakkında bilgi verir misiniz?

— Ben Mustafa Çakıroğlu. Biz gözlemciyiz. Gözlemcilere nöbet sırası iki günde bir geliyor.

— Ben Fehime Hoşafçı. Fabrikada 25 kadın işçi çalışıyor. Biz gündüzleri nöbet tutacağız. Sıramız haftada bir gelecek.

— Benim adım Seher Polat. Bu işyerinde on yıllık işçiler 50 bin lira alıyor. Biz on yıllık işçinin eline 90-100 bin lira para geçsin istiyoruz. Yılda üç ikramiye ve 60 bin lira da yakacak parası istiyoruz.

ALINTERİ- İşverenle yapılan görüşmelerde hiç bir maddede uzlaşma sağlanamadı mı?

— Sorunuzu ben cevaplıyayım. Adım Ziya Yavuz. İşyeri Baş Temsilcisiyim. Kaç kez oturum yaptık. Patron hep gün çalmakla vakit geçirdi. Bunun nedenini şimdi anlıyoruz. Patron sözleşme imzalandığı tarihten itibaren zamlı ücret veririm diyor. Oysa eski sözleşmemiz yedinci ayın birinde bitti. Aradan dört ay geçti. Bu dört ayın biriken farklarını vermek istemiyor. Dört ikramiye istiyorduk. İşveren üç ikramiyede direnince, biz de diğer maddelere geçebilmek için olur dedik. Sonraki görüşmemizde "Ama ikramiyeleri eski ücretlerinize göre öderim" dedi.

ALINTERİ- Ücretler konusunda ne konuşuldu?

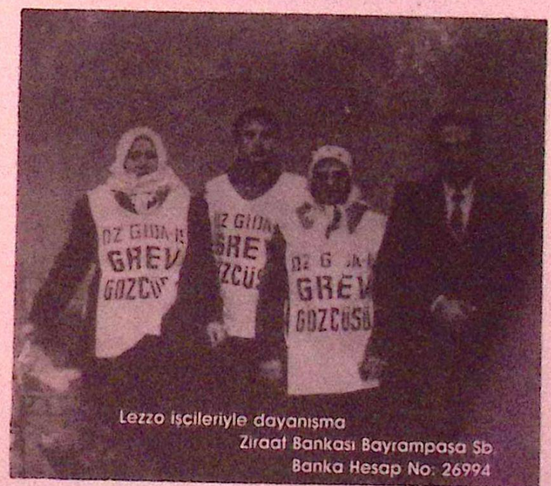
— Ben 11 senelik işçiyim 60 bin lira alıyorum. 10 senelik işçiler 50 bin lira alıyor. Biz bu ücretlerin üzerine birinci yıl yüzde 50 + 25 bin, ikinci yıl yüzde 35 + 15 bin lira zam istedik. Sözleşmenin yürürlüğe giriş tarihinin 7. ayın birinden itibaren olmasında da ısrarlıyız.

ALINTERİ- İşverenin greve müdahalesi söz konusu oluyor mu?

—Patron 70 bin lira ücretle yeni işçiler aldı. Bize "işbaşı yapın size de vereyim" diyor. Ah... dedim. Ben 11 senelik işçiyim 60 bin lira alıyorum. Sen yeni giren işçiye 70 bin veriyorsun. 11 senedir hep aynı numara. Artık biz onu kendisinden iyi tanıyoruz.

ALINTERİ- İstediklerinizi alabilecek misiniz?

— İnşallah. Yani çok ümitliyiz. Birliğimizi beraberliğimizi korursak neden alamayalım?

Lezzo işçileriyle dayanışma
Ziraat Bankası Bayrampaşa Şb
Banka Hesap No: 26994

ÜSKÜDAR'DA İŞÇİ DAYANIŞMA KOMİTELERİ KURULDU

Ülkemizin içinde bulunduğu ekonomik ve politik durum, biz emekçi ve işçileri perişan etmektedir. Pahalılık, yoksulluk, işsizlik had safhaya ulaşmıştır. Bunalımın yükü ise işçi sınıfının omuzlarına yüklenmiştir. Bu adaletsiz gidişe dur demenin yolu, tüm ezilen sınıf ve katmanların örgütlü güç oluşturmasından geçer.

Bizler de sendikal hak ve özgürlüklerimiz, demokratik haklarımız ve her şeyden önce kısıntısız bir demokrasi için mücadele etmeliyiz ve edeceğiz.

Bizler Üsküdar'ın çeşitli semtlerinde oturmaktayız. Bu semtte çeşitli fabrikalarda çalışan arkadaşlarla biraraya geldik ve toplantı düzenleyerek, içinde bulunduğumuz koşullardan kurtulmak için bir karar aldık. Bu karar sonunda **grevci işçilerle dayanışma komitesi** kurduk.

Kurduğumuz komite şöyle çalışacaktır. Her fabrikanın sorumluları, işyerlerindeki sorunları, olumsuz ya da olumlu haberleri işçi komitesinde anlatacaklar, çözülemeyen sorunlar ortak dayanışma ve yardımlaşma sayesinde çözmeye çalışacaklar, grevdeki işyerlerine gösterilecek dayanışma konusunda uğraş vereceklerdir.

Biz bu yolda mücadelemizi sürdürürken politik bilincimizi de yükselteceğiz. Bu bizim tek çaremizdir. Koşullar bunu göstermekte ve zorlamaktadır.

İşçi Dayanışma Komitesi Adına
İşçi Demir

DİYARBAKIR'DA BİR SEMT
BEN-Ü-SEN MAHALLESİ

BİZ DE ÇAĞ ATLADIK: LAĞIM SULARININ ÜZERİNDEN ATLAYA ATLAYA

Haşim Korkmaz

Diyarbakır'ın **Ben-ü-sen** mahallesindeyiz. Mahalleye Şehitlik'in Kolej tarafından giriyoruz. Aşağıya doğru yuvarlanmadan inebilmek için cambaz olmak gerek. Bu mahallede ilk göze çarpan şeylerden birisi içme suyu borularının toprağa gömülmemiş olması. Kapı önlerine dökülen çamaşır ve bulaşık sularının pis kokuları daha şimdiden burnumuzun direğini sızlatıyor. Ortadaki tek yola indiğimizde de patlamış kanalizasyon borusundan çıkan lağım suyunun tüm yola yayılarak aktığını görüyoruz. Biz de kendimize lağım suları doğrultusunda bir yön belirleyerek yol boyunca güç bela ilerliyoruz.

Etraf tam bir çöplük görünümünde. Derken, sağa sola atılan çöpler, yolun ortasından akan lağım suları arasında oldukça güzel, küçük bir villa görünümünde olan bir bina ile karşılaşıyoruz.

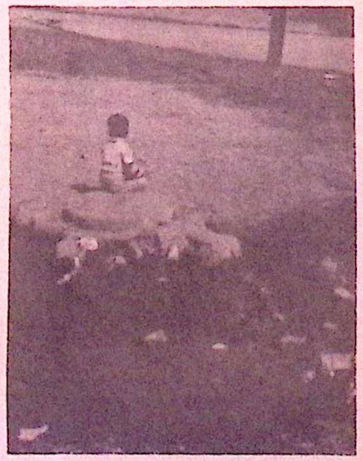

Binaya yaklaştığımızda tabelasındaki papatya armasıyla Türk Kadını Güçlendirme Vakfı yazısını farkediyoruz. Mahalleli hiçbir işe yaradığı yok, arasıra sosyetik kadınlar gelir buraya diyorlar.

KEÇİ YALAKLARI İLE DOLU ÇOCUK PARKI

Binaya yaklaştığımızda tabelasındaki **papatya** armasıyla **Türk Kadınını Güçlendirme Vakfı** yazısını farkediyoruz. Ve vakfın yanı başında bir çocuk parkı bulunuyor. Adı çocuk parkı olsa da pek çocuk parkı niteliği taşımıyor. İçerisinde koyun ve keçiler için tahtadan yapılmış yalaklar görüyoruz.

Civarda yarım kalmış evler var. Yine evi yarım bırakılanlardan bir kadına yaklaşıyoruz. Amacımız biraz sohbet edip konuşturmak. Fakat daha önce gazetecilerle karşılaşmadıklarından olsa gerek hayli çekingenler. O sırada bir yaşlı amca daha geliyor yanımıza ve ürkek bir şekilde "Burada ne arıyorsunuz" diye soruyor. Merakla yanımıza bir kaç kişi geliyor. Derdimizi anlattıktan sonra sorularımıza geçiyoruz.

ÇÖPÜ NEREYE ATALIM SEN SÖYLE

—Çocuklarınız şu gördüğünüz parkta mı oynuyorlar?

—Ne yapsınlar? Başka oynayabilecekleri düz biralan yok. Burayı da açıp öyle bıraktılar. Kimse ilgilenmediği için bir yıl içinde bu hale geldi.

—Etraf çöple dolu. Neden çöplerinizi buraya atıyorsunuz?

—Nereye atalım peki, sen söyle. Yol yok. Çöparabası, şu gördüğün ortadaki yola uğruyor. Bütün mahallelinin çöplerini de oraya taşımasına olanak yok. Referandum öncesi mahalle aralarına yol yapacaklarını söylediler. Ama oylama bitti ve oylarımızı verdik ve her şey bitti. Ne yol yapıldı ne de başka sorunlarımız çözümlendi. Anlayacağınız her şey eskisinden de daha kötü. Mesela eskiden mahalleye otobüs geliyordu, şimdi gelmiyor. Tek yolumuz bu. Onun da hali ortada.

Bir gün doktora götürdüm çocuğu. Öğlene kadar sıra bekledik. Bir doktor günde 100 kişiye bakıyor. Tifo dediler. Yalnız 10 adet iğne 66 bin lira tuttu.

—Peki buradaki Türk Kadınını Güçlendirme Vakfı ne işe yarıyor acaba?

—Hiç bir şeye yaradığı yok. Oraya arada bir sosyetik kadınlar gelir giderler o kadar.

ÜÇ KATLI EVİ YIKTILAR

Mahallede yarım kalan inşaatlar göze çarpıyor demiştik. Görünürde herhangi bir faaliyet de yok inşaatların yapıldığına ilişkin. Nedenini öğrenmek istiyoruz.

—Belediye hepsini yarım bıraktırdı. Büyük çoğunluğunu yıktılar. Bir türlü ruhsat vermiyorlar. Geçenlerde komşunun üç katlı evini yıktılar. Sebebi ruhsat almamasıymış. Adam delirdi, artık kendini bilmiyor. Şimdi biraz açılır belki diye gezdiriyorlar.

Yol boyunca lağım sularını izleyerek daha aşağılara doğru ilerliyoruz. Ve yol bitiyor. Bu defa lağım suları evlerin arasından bir yol çizerek akmaya devam ediyor. Suların bittiği bir yer arıyoruz fakat bulamıyoruz. Sonunda lağım sularını izlemekten vazgeçiyoruz. Evlerinin önünde oturan ya da yaktığı ateşte çamaşır ve banyo suyunu ısıtan kadınlar bizi görünce ürküp evlerine giriyorlar. Biz de yeniden ana kanalizasyon borusunun patladığı yere dönüyoruz. Bizden ürkmeyenler, yalnızca çocuklar.

VEDAT YENTÜRK'ÜN PARTİZANLIĞI

Burada Çarkanat Ekmek Fabrikasının sahibi İbrahim Çarkanat ilgilenlyor bizimle. Çarkanat bu mahallede oturduğunu söylüyor. Oldukça da dertli. Kanalizasyon borusunun ne zaman yapıldığını, ne zaman patladığını sormamızla birlikte o da anlatmaya başlıyor:

—Bu kanalizasyon ve yol eski Belediye Başkanı Mehdi Zana zamanında yapılmıştı. Bir yıldır da kanalizasyon borusu patlak. Yolun hali de gördüğünüz gibi. Kışın, daha da kötü oluyor. Çok rahatsızız bu durumdan ama elimizden bir şey gelmiyor ki artık.

—Peki hiç bir yere başvurmadınız mı?

—Başvurduk. Mahalleli kendi arasında imza toplayıp, bir dilekçeyle muhtarı da yanımıza alarak Belediyeye gittik. Muhtarımız ANAP'lıdır. Belki size yalan gelir ama şu bakkallar da şahittir, aldığımız cevap "Kardeşim, sizin mahalle, yani 6. ve 56. sokak seçimlerde olduğu gibi oyunuzu SODEP'e vermişsiniz. Benim sizin için yapacak bir şeyim yok" şeklinde oldu.

—Kim söyledi bunu?

—Vedat Yentürk. O zaman Belediye Başkan Yardımcısı ve İktisat Müdürüydü. Nurettin Dilek'in istifasından sonra Belediye Başkanı Yardımcısı olmuş.

ÇOCUĞUM TİFO OLDU PİSLİKTEN

—Bu pislik içinde hastalıklara karşı çocuklarınız bağışık herhalde. Mahallede salgın hastalığa rastlanmıyor mu?

—Ne kadar bağışık olsa boşuna. Bir gün doktora götürdüm çocuğu. Öğlene kadar sıra bekledik. Bir doktor günde 100 kişiye bakıyor. Tifo dediler. Yalnız 10 adet iğne 66 bin lira tuttu.

ANAP'A OY VERENLER DE AYNI ÇÖPLÜK İÇİNDE

Mahallenin ANAP'a oy veren vatandaşları daha mı iyi yaşıyorlardı? Onlar daha mı imtizaylıydı? İbrahim Çarkanat "Onlarla bizim aramızda pek fark yok aslında" diyor ve şöyle devam ediyor:

—Onlar da sefalet içinde. Aynı çöplükte yaşıyoruz. Tek fark şu. Kazanan parti taraftarlarının şanları artıyor. Bizim arkamız var diye kasılıyorlar. Onlardan arka olup da ne olacak?

İbrahim Çarkanat'a veda edip ayrılıyoruz. Partizanlık, yolsuzluk, adam kayırma... Herhalde ülkemiz tarihinde bu sözlerin bir arada söylendiği bir iktidar dönemi olmamıştır bugünkü kadar. Kafamızda Ben-ü-sen mahallesinin görüntüsü bir film şeridi gibi geçerken, yavaş yavaş yürüyoruz "sokaklarda" yine. Ve yine mahalleli kadınlar evlerinin önünden kaçıp içeriye giriyorlar.

Suların üzerinden atlaya atlaya caddeye çıkmayı başarabildiğimizde, Özal'ın sözünü ettiği "çağ atlama" bu olsa gerek diyerek birbirimize takılıyoruz.

TÜSTAV

İşçi sınıfı ve Demokrasi Paneli yapıldı

"TÜRKİYE'DE DEMOKRASİNİN OLDUĞU SÖYLENEBİLİR Mİ?"

Sefaköy ve Halkalı bölgelerinde bulunan ve çeşitli işkollarına bağlı 52 işyerinin işçileri, geçen referandum öncesinde düzenledikleri ortak toplantılarının ardından ikinci etkinliklerini de gerçekleştirdiler. Bu etkinlik çerçevesinde 7 Kasım günü, Bahçelievler Zafer Sinemasında düzenlenen "İşçi Sınıfı ve Demokrasi" konulu panele 2 binden fazla işçi katıldı. Panelde gazeteci-yazar Şükran Ketenci, Petrol-İş Örgütlenme Sekreteri Mehmet Çelik, Otomobil-İş Genel Sekreteri Celal Özdoğan, Tiyatro Yönetmeni-Gazeteci Ali Taygun konuşmacı olarak bulundular ve ülkemizde işçi sınıfı ile demokrasi arasındaki ilişkileri irdelediler.

Panelin ikinci bölümü için verilen aradan sonra müzik topluluğu Grup Merhaba dört şarkıdan oluşan küçük bir konser verdi. Grup Merhabanın seslendirdiği İşçi Kızı Ayşe ve Memleketim adlı şarkılar işçiler tarafından büyük beğeniyle karşılandı.

Konserin hemen ardından işkolları düzeyinde seçilen işçi temsilcileri de birer konuşma yaparak görüşlerini açıkladılar. Panel konuşmacıların işçilerin sorularına verdikleri yanıtlarla sona erdi.

İŞÇİ SINIFI VE DEMOKRASİ PANELİNDE İŞÇİLER NE DEDİ?

"ÜLKEMİZDE HOLDİNG DEMOKRASİSİ VAR"

Sözlerime, günümüzün ve ülkemizin acil konusu olan Demokrasiden başlamak istiyorum.

Demokrasi var mı, yok mu?

Kimine göre var, kimine göre yok, bir çelişkidir sürüp gider, Özal ve tayfalarına göre demokrasisi var. Demirel'e göre 6 Eylül'den evvel demokrasi yoktu şimdi var. Para babaları ve holdinglere göre demokrasi var yani bütün patronlara göre demokrasi var.

Biz işçi, emekçi, çiftçi, aydın, demokrat, sanatçı ve tüm ilericiler ne diyoruz. Demokrasi var mı yok mu?

Evet arkadaşlar bizde diyoruz ki demokrasi var; var ama holdinglerin güdümlü demokrasisi. Bizim istediğimiz demokrasinin ise D'si yok

Eğer bir ülkede işkence sürüp gidiyorsa, acımasızca insansanlık suçu sayılmıyorsa, eğer insanlarımız fikir ve düşüncelerinden ötürü yargılanıyor ve tutuklanıyorlarsa, cezaevleri siyasi suçlularla dolup taşıyorsa, eğer bir ülkede demokratik bir şekilde seçme ve seçilme özgürlüğü yoksa, eğer bir ülkede işçilerin gerçek örgütü olan sendikalar, öğrenci, esnaf, sanatkar, aydınlar ve bir sürü katmanların dernekleri siyaset yapamaz yasağı konuyorsa, o ülkede demokrasi yoktur!

Bütün bu saydıklarımızın hiç birinin olmadığı bu ülkedeki demokrasi Özal'ların, Koç'ların, Sabancı'ların, ve anamızı yirmi yıl ağlatacağına dair söz veren Narin'lerin güdümlü demokrasisidir. Postal sesleri ile 12 Eylül'de gelen ve sonra kılık değiştiren sermaye demokrasisidir.

Gülten Işık Demir: "KADINLAR, GELİN BİRLEŞELİM"

Bugün işverenler çalışma düzenini kendi istedikleri gibi ayarlıyorlar. Buna karşı çıkmak ise 14 yıllık emeğin boşa gitmesi demek oluyor. Bu bir örnek. Başka işyerlerinde de buna benzer işverenlerin keyfi tutumunu gösteren yüzlerce, binlerce örnek var. Bugün toplumumuzda sendikal hak ve özgürlüklerimiz çok kısıtlandı. Bunlar bunun sonucudur. Demokrasinin olmamasının sonucudur. Bütün işçilerin üzerindeki bu katmerli baskı ve sömürü bayan işçiler üzerinde kat kat artıyor. Hamile olduğu için çıkarılanlar, evli olduğu için işe alınmayanlar, çocuğunu bırakacağı yer olmadığı için çalışmayanlar veya sadece bayan olduğu için işverenlerden farklı davranış görenler, gelin birleşelim.

Bugünkü hükümet kadınlara karşı her türlü ayrımcılığın önlenmesi için bir uluslararası sözleşme imzaladı. Bu sözleşme kağıt üzerinde kaldı. Hakkımıza sahip çıkalım. Hakkımızı gaspeden Özal'a oy vermeyelim. Kadın haklarımıza sahip çıkmak için bir imza kampanyası açtık. Hepinizi bu kampanyaya katılmaya ve kadınların toplumda onurlu bir yere gelmesi için dayanışmaya çağırıyorum.

DERİ-İŞ GREVİNİN ARDINDAN

İşten atılan Koçar Deri işçileri

Üçbinbeşyüz deri işçisinin yürüyüş kolu halinde sloganlar atarak Deri İşverenleri Sendikası'nın önüne dek yürüyüşeyle coşkulu bir şekilde başlattıkları büyük grev sona erdi. Dört ay dokuz gün süren grev boyunca dayanışmanın ve direncin güzel örnekleri yaşandı.

İşveren Sendikalarının ülke düzeyinde dayatmağa çalıştığı kimi "ilkeler" bu grevde geri adım atmak zorunda kaldı. Ücretlerde Birinci yıl için 2 bin lira, ikinci yıl için 2 bin 50 lira artış sağlanırken akçalı maddelerin hepsinde yeni kazanımlar elde edildi. Önceden işveren tarafından atanan disiplin kurulu başkanlığının dönüşümlü olarak yapılması kabul ettirildi. İşyerlerinin özelliğine göre alt ya da üst katta çalışan işçilerin, yalnız bulundukları katlarda çalıştırılabileceği hükme bağlandı. Yıpranma primi, öğrenim yardımı, aile yardımı, erzak yardımı, gece zammı gibi önceki sözleşmede yer almayan kazanımlar sağlandı

"MAAŞINA ZAM, İŞİNE SON" MU?

İşbaşı yapılan ilk gün Kazlıçeşme kahvelerinde birşeyler atıştırarak iş saatinin gelmesini bekleyen deri işçilerinin en çok konuştuğu konu ise, işveren sendikasının hazırladığı 100 kişilik "kara liste" idi. Grevin öncü işçileri "Göreceksiniz pazartesi günü çoğumuza işbaşı vermeyecek bu adamlar." diyorlardı. Önceki akşam bu konuyu aralarında tartışmış "yine 3500 kişiyle çıkarız sokaklara" demişlerdi.

Gelişen olaylar işçileri haklı çıkardı. Sözleşme bağıtlandıktan sonraki 14 gün içinde 111 deri işçisinin iş akdi fesh edildi. İşverenler kendilerinden bekleneni yapmışlardı. Deri işçileriyle bu kez sokakları gür sesleriyle sarsamadılar.

Kocamın ayağına paslı çivi battı. Tetanozdan öldü. Bebelerime ben bakıyorum. Ne iş dedilerse yaptım. Sırtıma deri vurdular, üst kata çıkardım. Yine de işten attılar. Ben şimdi ne yapacağım?

EKSİK OLAN NEYDİ?

Dört ay dokuz gün boyunca, yasaların tüm olumsuzluklarına, işverenlerin saldırı lokavtına karşı direnen işçiler, grevin bitiminde eve ekmek götürebilmenin telaşını yaşıyorlardı.

Grevin ilk günlerinde sendika şubesini dolduran dayanışmacılar ve "Bir yövmiye grevci işçilere" diyen sınıf kardeşleri, bu dayanışmanın örgütlenmesinin yetersizliği sonucu üstlerine düşeni tam anlamıyla yerine getiremedi.

Eylül rejiminin dayatmalarını zor koşullar altında geriletebilen yığınsal grevler kazanımların nasıl artırılabileceği ve nasıl korunabileceği sorularını da beraberinde getirdi. Sendikaların birbirleriyle maddi ve eylemci dayanışmasını yasaklayan yasaların çizilen çerçeve içinde aşılabilmesinin ipuçları yakalanmasına rağmen, örgütlenip geliştirilemedi. "Bir yevmiye grevci işçilere" belgisinin sendikalar tarafından aktif olarak örgütlenmesinin ve her fabrikada yaşama geçirilmesinin zorlukları henüz aşılamadı. Bunların hepsi yan yana gelince zor koşullar altında aylar süren grevlerden çıkan işçilerin kazanımlarını koruyacak coşku her zaman yaşanamadı.

HENÜZ ERKEN DEMEDEN ŞİMDİDEN HAZIRLANMALI

Deri işçileri greve çıkmadan aylar önce vergi iadelerini bankaya yatırarak küçük bir grev fonu hazırlamışlardı. Şimdi bu örneği geliştirmek ve örgütlemek sendikalara düşüyor. **Yeni bir toplu sözleşme dönemine girmeden önce sendikalararası bir platformun oluşturulması, grev dayanışması ve işten atılmalara karşı alınacak tavır konusunda somut kararlar alınması kendini dayatıyor.** Tüm sendika ve konfederasyonlara açık olarak girişilecek böylesi bir çaba işçilerin en somut talebidir. Henüz erken diyenler gelişmenin ardında kalacaklardır. Grevlerle dayanışma ve lokavta karşı alınacak tavır tüm sendikaların ortak eylemi haline ancak böyle gelebilir.

10 Aralık Uluslararası İnsan Hakları Günü

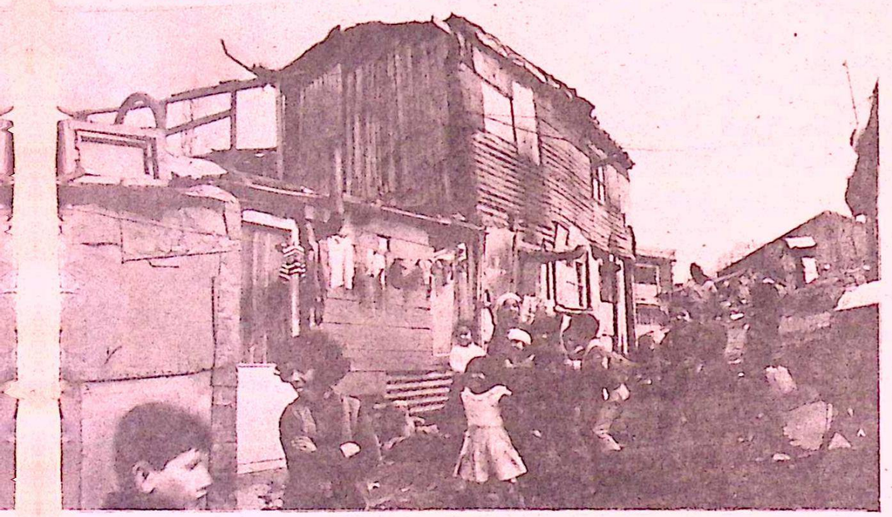
ÜLKEMİZDE İNSAN HAKLARI NE DURUMDA?

1948 Yılından bu yana, tüm dünyada, 10 Aralık günü Uluslararası İnsan Hakları Günü olarak kutlanır. Bu tarih, Birleşmiş Milletler (BM) tarafından İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin onaylandığı gündür.

İNSAN HAKLARI EVRENSEL BİLDİRGESİ NELERDEN SÖZ EDER?

Bu belge, insanların temel hak ve özgürlüklerinden, bu hak ve özgürlüklere dokunulmayacağından, bunların kısıtlanamayacağından sözeder. Buna göre, insanlar eşit haklara sahiptir; özgürce yaşamak herkesin temel hakkıdır. Kimseye işkence yapılamaz, keyfi davranışta bulunulamaz. Herkes, bağımsız ve tarafsız mahkemelerde yargılanmak hakkına sahiptir. Gerekli tüm savunma koşulları sağlanarak, açık ve adil bir biçimde yapılacak bir yargılama sonucunda yasal bakımdan "suçlu" olduğu kanıtlanana dek, herkesin "suçsuz" sayılması zorunludur. Bir eylem, yapıldığı sırada bir "suç" oluşturmuyorsa, daha sonradan "suç" sayılsa bile, o eylemden ötürü kişiler müdahalelere karşı yasa güvencesi altındadır. Herkes, kendi ülkesini terketmek ve geri dönmek hakkına sahiptir. Hiç kimse, keyfi biçimde vatandaşlıktan atılamaz. Fikir, vicdan ve din özgürlüğüne dokunulamaz ve bu özgürlük, herkesin dinini ya da görüşlerini serbestçe ortaya koyma hakkını da içerir. Çalışmak ve serbestçe iş seçmek herkesin hakkıdır; herkes adil ve elverişli çalışma koşullarında çalışma ve işsizlik karşısında korunma, sendika kurma ve sendikalara katılma hakkına sahiptir. Ücretli tatil hakkı, sağlık ve gönencini sağlayacak uygun bir yaşam düzeyinde yaşama hakkı temel bir haktır. İşsizlik, hastalık, sakatlık, ihtiyarlık gibi durumlarda, analık ve çocukluk durumlarında güvenliğe ve özel bir yardıma herkesin hakkı vardır. Eğitim, kültür ve kişiliğini serbestçe geliştirmek herkesin hakkıdır.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi bunları söylüyor.

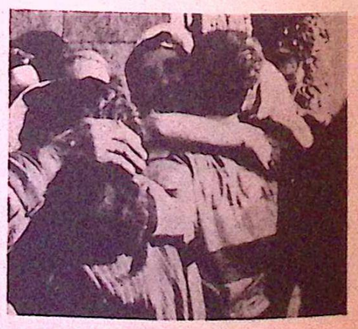
YA ÜLKEMİZDEKİ DURUM, BİZE NE ANLATIYOR?

Kolayca görülebileceği gibi, bu temel hak ve özgürlüklerin hemen hiçbiri ülkemizde sağlam bir güvenceye sahip değildir. İşkence, keyfi davranış gündelik işlerden olmuştur! Yargının "ne ölçüde bağımsız" olduğunu, özellikle sıkıyönetim mahkemeleri örneğinde, emekli savcı ve yargıçların kendileri günlük basında ortaya koymuş, anlatmış ve göstermişlerdir! Kolluk güçleri, ellerine geçirdikleri herkese daha baştan "suçlu" gibi davranmalarıyla ün salmışlardır! Özel yaşama, konuta, yazışmalara "bal gibi" dokunulmaktadır! Ülkeyi serbestçe terketmek ya da ülkeye geri dönmek konusunda, mahkeme kararı olmaksızın kendilerine pasaport verilmeyen, yurdışında politik göçmenliğe zorlanan kişilerin sayısı yeterli bir fikir vermektedir. Vatandaşlıktan atılma, içinde yaşadığımız dönemin "özel tür cezası"dır! Fikir ve din özgürlüğü, ancak, herkesin kendi kafasının içinde vardır! Örgütlenme ve toplanma, sendika ve dernek kurma özgürlüklerinin varoluş derecesini, herkesten fazla, işçiler biliyorlar! İş bulma, çalışma hakkının uygulanma boyutlarını, 9 milyonu aşan işsizler ordusu somutlamaktadır!

YARALARIN SARILMASI İÇİN İLK ADIM

Bütün bunlar, aslında yeni değil, oldukça eski yaralardır. Ne var ki, son yıllarda eşi görülmedik ölçülere ulaşmışlardır. Ülkemizde, bu uygulamalar sonucu ortaya çıkan görünüm tüyler ürperticidir.

Şimdi, İnsan Hakları Günü'nde, insan olmaya doğru bir adım atabilmek için yeni olanaklar vardır. Bu olanaklardan biri ve başlıcası, hiç zaman yitirilmeksizin, genel bir affın çıkarılması ve ölüm cezalarının kaldırılmasıdır.

Böyle bir adım şimdi zorunludur. Çünkü:

1) İnsanlar suçlu olarak doğmazlar. İçinde yaşadıkları toplumsal hastalıklar, haksızlıklar ve eşitsizlikler onları suça iter.

2)Geçtiğimiz dönemde yargılanmanın sağlığına büyük gölgeler düş - müştür;

3) İşkence yaygın bir uygulama durumuna gelmiş ve işkenceyle alınan anlatımlar birer "suç kanıtı" sayılmıştır.

4) Özellikle ilerici, yurtsever politik tutuklular çoğu kez, neyle suçlandıklarını bile iyice bilmeden, kağıt ve kalem gibi en temel, en ilkel savunma gereçlerinden bile yoksun bırakılarak, avukatlarıyla görüşmeleri kısıtlanarak, hatta engellenerek, kimi kez cezaevi revirinden alınıp sedyeyle yargıç önüne çıkarılmışlardır.

5) Yargı alanında herkese eşit davranılmamış, sağ ve sol tutuklular arasında ayrım yapılmıştır.

6) Cezaevlerimiz, Batı basınında, yerli basında da sık sık yazıldığı gibi, iyileştirici, ıslah edici nitelikte olmaktan çok uzaktır ve yeni suç türleri üretici niteliktedir.

7) Ölüm cezalarına gelince, bunların hukuk devleti kavramıyla bağdaşmayan birer "öç alma" eylemi oldukları ortadadır. Bunlar, dokunulmaz yaşama hakkına doğrudan bir saldırıdır. Üstelik, İnsan Hakları Derneği'nin de açıklayıp kanıtladığı gibi, caydırıcı bir etkiye sahip değillerdir.

Öyleyse, İnsan Hakları Derneği'nin açtığı kampanyayla eş zamanlı olarak,

Şimdi İnsan Hakları Gününde, doğru bir adım atabilmek için yeni olanaklar vardır. Bu olanaklardan biri zaman yitirmeden genel bir affın çıkarılması ve ölüm cezalarının kaldırılmasıdır.

en temel insani hak olan yaşamayı, özgürce yaşamayı savunmanın, bu yolda girişimleri yoğunlaştırmanın şimdi tam sırasıdır. Bu görev, tüm muhalefet partilerinin, tüm sendikaların, tüm örgüt ve kuruluşların, tüm dürüst insanların boynunun borcudur.

TARİHTE ARALIK AYI

1 Aralık 1945 *Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu kuruldu.*
2 Aralık 1962 *İzmir'de, pahalılığı protesto yürüyüşü yapıldı.*
4 Aralık 1945 *Gericiler, barış ve demokrasi doğrultusundaki tutumundan ötürü Tan Gazetesini ve Tan Matbaasını tahrip ettiler.*
4 Aralık 1972 *Kazlıçeşme'de 74 deri fabrikasında çalışan 2000'den fazla işçi greve gitti.*
4 Aralık 1974 *İncirlik üssünde çalışan işçiler direniş yaptı.*
6 Aralık 1974 *SSK'da çalışan 20 bin işçi sosyal hakların verilmesi için ihtar direnişi yaptı.*
7 Aralık 1970 *Dev-Genç, bağımsızlık ve yabancı sermayeyi protesto haftası ilan etti.*
7 Aralık 1965 *İzmir Kula ve Yün Mensucat işçileri greve gitti, 2207 işçi polisle çatıştı.*
8 Aralık 1975 *Sinop'taki Türk-ABD ortak radar üssünde çalışan işçiler direnişe geçti.*
9 Aralık 1970 *Doğan Lastik Fabrikası işçileri greve başladı.*
10 Aralık 1948 *Uluslararası İnsan Hakları Günü ilan edildi.*
10 Aralık 1975 *İzmir Tariş Çiğli İplik Fabrikasında faşist komandolar DİSK'li işçilere silah çekti. 30 işçi yaralandı. Patron 450 işçiyi işten attı.*
14 Aralık 1970 *Genoto işçilerinin oturma grevi üzerine patronun fabrikayı kapatması, 22 otomotiv sanayi kurulu- şunda çalışan 8 bin işçinin bir günlük oturma boykotu yapmasına yol açtı.*
16 Aralık 1968 *Çorum Linyit İşletmeleri işçileri yürüyüş yaptı.*
16 Aralık 1985 *SHP milletvekili C. Canver, karakollarda 113 kişinin işkenceden öldürüldüğünü iddia ederek, Meclis'e bir liste ve bir "işkence aleti" verdi.*
17 Aralık 1925 *SSCB ile Dostluk ve Saldırmazlık Antlaşması imzalandı.*
17 Aralık 1946 *Sıkıyönetim kararıyla kimi gazeteler, sendikalar, Türkiye Sosyalist Partisi ve Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi kapatıldı. Geniş çaplı tutuklamalar yapıldı.*
17 Aralık 1961 *Kocaeli'nde 12 sendikaya bağlı 3 bin işçi toplantı ve işçi hakları için sessiz yürüyüş yaptı.*
17 Aralık 1966 *TRT'de çalışan 250 sanatçı greve gitti.*
18 Aralık 1970 *Demokratik Parti kuruldu.*
20 Aralık 1955 *Hürriyet Partisi kuruldu.*
20 Aralık 1966 *DDY Haydarpaşa, Derince, İskenderun, Mersin ve Samsun yükleme, boşaltma işçileri greve gitti. 1538 işçinin bu grevini hükümet erteledi.*
20 Aralık 1978 *Bir sinemaya patlayıcı madde atılmasıyla K. Maraş'ta faşistler kanlı olaylar başlattılar. Günlerce süren olaylarda 100'den fazla insan öldürüldü.*
21 Aralık 1966 *İstanbul Petrol Ofisi'nin üç işyerinde Petrol-İş üyesi 3400 işçi greve gitti. Daha sonra, hükümet grevi erteledi.*
21 Aralık 1975 *Ankara'da SSK Genel Müdürlüğüne bağlı 14 işyerinde direniş başladı. Direniş, giderek, İstanbul'a yayıldı.*
22 Aralık 1974 *Ankara'da toplum polisi fazla mesai, hafta tatili konularında hak elde etmek için direnişe geçti.*
23 Aralık 1961 *Eskişehir DDY'da çalışan 5000 işçi, ücret azlığını ve ücret eşitsizliğini protesto için sessiz bir yürüyüş yaptılar.*
24 Aralık 1975 *Ankara Dışkapı Hastanesi'nde çalışan 1000 işçi SSK direnişini desteklemek üzere direnişe geçtiler. Ankara Domsan ve Ulusoy Mobilya fabrikaları işçileri de birer saatlik sempati boykotu yaptılar.*
24 Aralık 1981 *DİSK Davası başladı. Davada, "Savaş Hali" hükümleri uygulanacağı açıklandı.*
25 Aralık 1973 *İ. İnönü öldü.*
26 Aralık 1939 *Erzincan depreminde, gerekli önlemlerin alınmamış olması sonucu, 40 bin kişi öldü.*
27 Aralık 1967 *TİP, Nato'dan çıkılması için kampanya açtı.*
28 Aralık 1972 *120 büyük sanayi kuruluşundan 70'inin yabancıların elinde olduğu açıklandı.*
Aralık 1962 *Yapı-İş federasyonu, ülkedeki işsizliği protesto için, Ankara'da Açların Yürüyüşü denilen bir miting ve yürüyüş yaptı. Meclis'e yürüyen işçiler polisle çatıştı.*

Tufan Şener

İnancı ve yaşamayı savunmanın bir sembolü: Ahmet ve Mehmet Ot Kardeşler

HAYATI KARŞILAYAN KARİKATÜRLER

Karikatürist kardeşler Ahmet ve Mehmet Ot emekçi semti Gültepe'nin dar bir sokağında, her yanı kitaplar, dergiler ve kağıtlarla dolu küçük bir çatı katında yaşıyorlar.

Bugün 25 yaşında olan ikiz kardeşler, kalıtımsal olarak yakalandıkları kas erimesi nedeniyle resmi eğitimlerini ilk okul üçüncü sınıfta bırakmak zorunda kalmışlar. Temel fiziki gereksinimlerini aile ve arkadaş çevrelerinin yardımıyla karşılayan kardeşler güzel günlere giden zorlu yolları inanç ve çizgileriyle adımlıyorlar.

Kendi ağızlarından kısa yaşam öyküleri şöyle, "İlk okul üçe kadar her şey doğal seyrindeydi. Sonra evrim kuramını tersten yaşamaya başladık. Okula devamımıza olanak kalmadı. 16 yaşımıza kadar hemen hiç bir şey okumadık. Dini duygulardan etkilenen, milliyetçi bir konumumuz vardı. Ah, bir savaş çıksa da Rusya'dan toprak kazansak diye hayal ederdik. Derken bir arkadaşımız kitap getirdi. Sosyalizmin Alfabesi. Heceleyerek pek bir şey anlamadan okuduk. Sonra kitaplar rafları doldurdu. Karikatürle tanıştık. Güzel insanların mavi ışıklı dünyasıyla kucaklaştık."

GELİŞMEK İÇİN TOPLUM İÇİNDE OLMAK GEREKİYOR

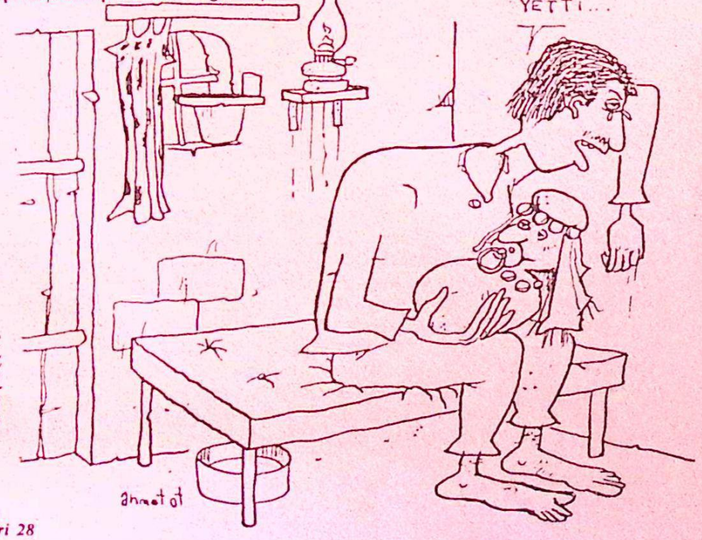
Ahmet ve Mehmet Ot'un 1980 yılından bu yana çizdikleri karikatürler 1982 yılından beri yılından beri Girgır, Fırt ve Liman dergilerinde yayınlanıyor.

Birçok karikatürleri katıldıkları uluslararası yarışmaların albümünde yeralıyor.

Aklımızdaki ilk soruyu yöneltiyoruz.

— "Karikatürün yaşamınızdaki yeri ne?" diye.

Ahmet- Biz ne karikatürü ne de karikatür yoluyla insanları kullanıyoruz. Okuyoruz, insanlarla konuşuyoruz. Uzun uzun konuşmak bizim için çok önemli. İnsanlarla ilişkide olmak var olmamızın sonucu. Gelişebilmek için toplum içinde olmak gerekiyor.

Mehmet burada araya giriyor:

"Bu toplumun acılarını, sevinçlerini, pisliklerini, inatla direnen bir kırmızı karanfili ancak böyle ortaya çıkarabiliyorsun. Karikatürle olan ilgimiz insan ilişkilerinden doğdu. Şimdi, hem onları, hem bizi etkileyerek süre gidiyor.

— Yakın çevrenizin dışında gelişmenize katkı sağlamak için bir çaba sarfedildi mi?

BİZİM KİTAPLARIMIZLA ARKADAŞLARIMIZI YARGILIYORLAR.

Ahmet- Gelişmemiz için olanak tanımak mı? Bakın, eskiden beri yaratılmak istenen korku ve tedirginlik havasından biz de nasibimizi aldık. Baskıyı sürekli yakınımızda hissettik.

Mehmet- Ekim ayının üçünde polisler ellerinde makinalı tüfeklerle evimize geldiler. Bizle arkadaş oldukları için insanları gözaltına aldılar. Haklarında dava açtılar.

— Size dava açmadılar mı?

Ahmet- "Fiziksel özürleri nedeniyle sanık edilememişlerdir." diyorlar. Yani gelen kağıtta böyle yazıyor. Aslında bizi işkenceye uygun görmediklerinden götürmediler. Bizi götürselerdi bu kadar üzülmezdik. Şimdi bizim evden aldıkları kitaplarla, karikatürlerle arkadaşlarımızı yargılayacaklar.

Karikatürist kardeşler kitaba ve arkadaşlığa karşı yapılan saldırıların hedefini bulan bilinçli eylemler olduğunu söylüyor. 1980-82 yılları arasında ülkemizde Hitler Almanya'sından daha çok kitabın imha edildiğini belirterek insanların gelişmesinin önünün bilinçli olarak tıkandığını anlatıyorlar. "Okuyan insanın düşünmeye başlayacağını, düşünen insanın olayların bağını kuracağını ve kendi çıkarlarıyla toplum çıkarlarının birleştiğini göreceğini, egemenler bildiği için kitaba saldırıyorlar" diyen Ahmet "Kitapsızlık ve insan ilişkilerinin koparılması bireyin düşünsel intiharı demektir" sözüne inandığını söylüyor.

"VAY, ÖZAL'I NE BİÇİM ÇİZMİŞLER"

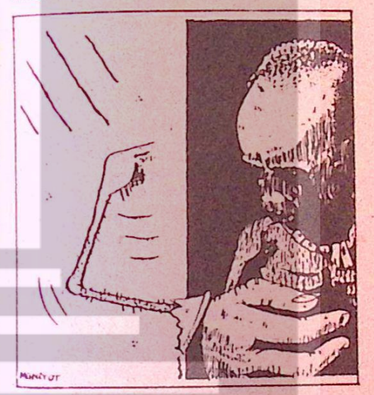
— Polisin baskını ve gözaltı olayı insanlarla ilişkinizi nasıl etkiledi?

Mehmet- Bir aydır evimize kimse gelmiyor. Korkuyorlar. Biz de evimize gelenlere bir şey olur diye korkuyoruz. Konuşacak çevremiz daralınca üretkenliğimiz düşüyor. Bu bizim için maddi kayıba da yol açıyor.

Ahmet- En az haftada bir kez Cağaloğlu'na inmemiz gerek. Karikatürlerimizi satmak için gerekli bu. Arkadaşlarımız üretim sürecimizde bize konuşmalarıyla yardımcı oldukları gibi, fiziki yetersizliğimizi aşmamızda da bize yardım ediyorlardı. Şimdi her ikisi de engellenmiş durumda.

Ahmet- Henüz yayınlanmamış bir karikatürüm için polis yasak karikatür diyor.

Mehmet- Özal'ın bir karikatürünü çizmiştik. Kimse tanımıyordu. İşte, bu Özal diyorduk da, inandıramıyorduk. Eve gelen ilk polis şöyle bir baktı 'Vay Özal'ı ne biçim çizmişler' dedi. Bu bize çok ilginç geldi.

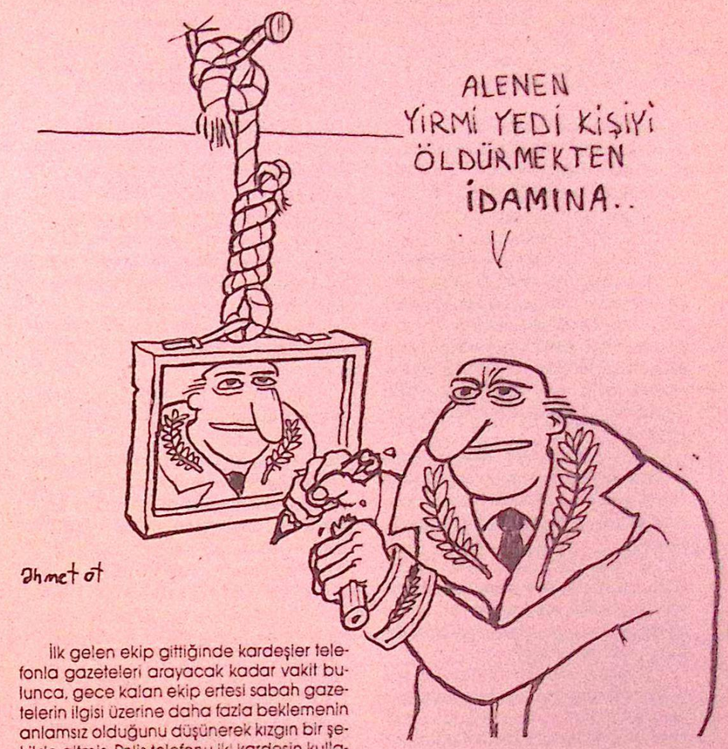

POLİSİN GEÇİM SIKINTISI VE TÜTTÜRÜLEN MARLBOROLAR

— Böyle ilginç olan başka şeyler de var mı?

Ahmet- Bizi yem olarak kullanıp gece eve karakol kuran ekipteki polislerle konuşuyorduk. 60 bin lira kira vererek 110 bin lira maaşla geçinememekten yakınıyorlardı. Aynı zamanda günde üç paket yabancı sigara içtiklerini de söylüyorlardı. İçtikleri sigaranın paketi 1200 lira. Bu ayda 108 bin lira eder. Kirayı da ekledinmi 168 bin lira. Nasıl geçiniyorlar acaba?

İlk gelen ekip gittiğinde kardeşler telefonla gazeteleri arayacak kadar vakit bulunca, gece kalan ekip ertesi sabah gazetelerin ilgisi üzerine daha fazla beklemenin anlamsız olduğunu düşünerek kızgın bir şekilde gitmiş. Polis telefonu iki kardeşin kullanabileceğine bir türlü inanamamış. Oysa nice güzellikleri ak kağıda çinileyen eller hele canlarından çok sevdikleri insanlar söz konusu oldumu neler yapmaz ki?

İŞÇİLERİN DÜNYA GÖRÜŞÜNE İNANIYORLAR

Yayınlanan çizgilerinin her biri için 7500 lira ücret alan kardeşler karikatür başına 750 lira vergi ödüyorlar. Devletin sakatlara yardım olarak onlara önerisi ise üç ayda bir 6 bin lira. Üstelik hastane hastane dolaşıp bin eziyet çektikten sonra. Vazgeçmişler.

Piyasanın istediği karikatürlerin kimi zaman çizmek istediklerinden farklı olduğunu söyleyen Ahmet "İşçilerin dünya görüşüne inanıyoruz. Politik mesajı daha net çizgiler üretmek istiyoruz. Bunu yapabiliriz. Fakat siyasi dergiler ve sendika gazeteleri çizerlerine emeklerinin karşılığını ödeyemiyor. Bu da caydırıcı oluyor tabii. Bu karikatürcülerin gelişmesinin de önünü tıkıyor." diyor.

EN GÜZELİ HAYAT VE İNANÇLARI SAVUNMAK

Yedi bin sayfalık yayınlanmamış yazılarını yok etmek durumunda kalan Mehmet Her şeye rağmen inandıklarımızı günün Türkiyesinde savunmanın güzel olduğunu düşünüyoruz. İnsanlar inançlarının getirdiği zorluklara göğüs gerebilmeliler. Hem bu koşullarda yaşamasaydık belkide şimdi ürettiklerimizi ortaya çıkaramazdık" derken yaşama nasıl baktıklarını da anlatıyordu.

Daha farklı koşullarda yaşamak, üretkenliklerinin önünü açmak, insan ilişkilerini özgürce sürdürebilmek istiyorlardı. Bunun için seçtikleri yol okumak ve üretmekti.

MERHABA

Yeni bir sayıda yine birlikteyiz. Alınteri, neredeyse bir yılını dolduracak. Bu bir yıl içinde sizlerden yüzlerce mektup aldık. Bu sayı, bir dergi için küçümsenmeyecek bir rakam ve Alınteri okurlarının, dergilerine verdikleri değerin bir simgesi bize göre.

Kasım ayı içinde de bir çok mektup geldi. Alınteri Postası'na. Her zaman olduğu gibi mektup ve şiirlerin bir bölümünü yayınlayıp, diğerleri hakkında sizlere kısa kısa bilgiler vereceğiz.

Silifke Taşucu'nda Abdullah Kolbaşı, şu anda PTT'de bir posta çeki numaramız yok. Abone bedellerini topluca gönderme imkanı olursa, size daha uygun bir fiyata malolacağını sanıyoruz. Behice Boran'ın ilanı için ise Adana'daki Cumhuriyet Bürosu'na başvurabilirsiniz.

Sökeli emekçiler, İnsan Hakları Derneğince başlatılan genel af ve idam cezalarına karşı kampanyanın büyük ilgi gördüğünü belirtiyorlar.

Kıbrıs'tan sayın Ali Üzüm, Alınteri'nin abone koşulları, derginin üçüncü sayfasının altındaki künyede yeralmaktadır. İyi dilekleriniz için teşekkürler.

Kastamonu'dan Özlem Ecevit, ödülünüz adresinize postalanmıştır. Gecikme için özür diliyoruz. Bodrum'dan Barış Kimsecik'in gönderdiği gazete küpürlerine teşekkürler. Diğerlerini bekliyoruz.

Samsun'dan Serkan Zengin'in, amcasının içinde bulunduğu durumdan yola çıkarak yazdığı umut dolu mektup, bizi duygulandırdı. Kendisinin bize ayrıca gönderdiği şiirlere de yer veriyoruz, mektuplarını bekliyoruz. Bu arada, İzmir'den Cemil Esendost'un şiirlerle ilgili notunu aldık. Uyarıları için teşekkürler.

İstanbul'dan, Yusuf Sarıca mektubunuz biraz geç geldi. Daha sonra yayınlayacağız.

İskenderun'dan Vasfi Eroğlu, yapmak istediğiniz yatırımla ilgili olarak istediğiniz önerileri bu sayfada size sıralamamız mümkün değil. Ancak bu konuda size yakın zamanda önerilerimizi gönderebileceğiz. İnsan Hakları Derneği'nin ilke kararları ise, sizin yazdığınız doğrultuda.

Muammer Öner'in şiirlerini aldık, başka çalışmaları da bekliyoruz.

İstanbul'dan F. Duygu, gönderdiğiniz güzel ve işlevsel yazıyı bu sayı değerlendiremiyoruz. Ama önümüzdeki sayılarda mutlaka değerlendirmeye çalışacağız. Biraz daha kısa olmak koşuluyla, bize kadın olmanızdan kaynaklanan sorunları genel ile birleştiren başka yazılar yazarsanız seviniriz.

Bursa özel tip cezaevinden sayın Ahmet Demir, son sayımız biraz geç çıktı. Bu nedenle elinize geç ulaşmış olabilir. Abone koşulları ise dergide yazılı. Çanakkale Cezaevinden Sayın Ercan Ezilmez, "son mektup"tan sizin anladığınız şeyi kastetmiştik. Ama yine de yanlış anlama için özür dileriz. Mektuplarınızı bekliyoruz. Sayın, H. Latif, şiirinizi Gün Dergisine verdik.

Evet, Kasım ayının 23'üne kadar gelen mektuplar. Bir sonraki ayda yeniden buluşmak dileğiyle. Sevgiler.

ŞİİR DEMETİ

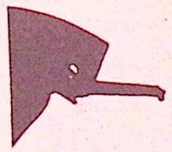
Türkiye'de dert bir idi bin oldu
1983'ten beri açan güller soldu
Geride kalanların dalları kırıldı
Ben böyle yönetim görmedim arkadaş

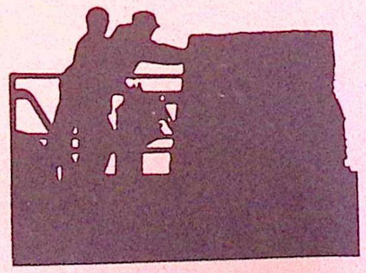
Avrupa'dan kopya çekerken
Herkes kahve süt içerken
Verimli toprağında tahıl biçerken
Şimdi yokluk yakamıza sardı arkadaş.
(...)

Ahmet Çelik

(...)
Durma, kötü yaşamamak için yürümeli
Yırtalım yası, eller kına gözler sürmeli
Kötülüklere sur olup, dur artık demeli,
Ve özgürce yaşamalı dünya çocukları
Deva bulalım dertlere büyümesin sızı
Hep birlikte vuralım kırılsın zulmün dizi.

Sadık Çelik - Van

Gelenler İçin

Hoşgeldin soframızdaki "ekmek"
Hoşgeldin sevgili "barış"
Sefalar getirdin "özgürlük"
Herbirinizi ağırlamak isterdik
Kasımpaşa'da,
Hayrullahoğlu'nun mezarı dibinde,
Profilo'dan işçi Memedin
Yedi nüfuslu yoksul evinde...
(...)

Cemil Esendost-İzmir

Elimle açtım o kuyuları
Bir yudum su için
Saçlarımı beyazlattım,
Bir lokma ekmek için.
Bacaklarım büküldü,
Belim kamburlaştı
Dilim dönmez oldu
Niçin?
(...)

Ahmet Ocak

(...)
haydi
uyanın şimdi
bir şafak vakti
ellerinizde ana'nın resmi
yürüyün kol kol
yürüyün omuz omuz
türkü türkü şafak vakti
...
öldü Dursun'un anası
hayır
doğdu Dursun'un anası
bayrak düşmedi yere
Ellerim acıyla dolu

Sinan Erel-İstanbul

BEHİCE ANAMA

Sanki!
Zindanlarda umut,
Meydanlarda barut
Uzaklarda memlekettin,
sevgiydin
Sevmeyi, direnmeyi
öğrettin
Ellerinden, ellerinden
öperim.

Çetin Taş-Erzurum (Pasinler)

Biz Teletaş işçileriyiz.

Bizler çalışan robotlar gözü ile bakılan ve konuşmaz, hastalanmaz, sosyal yaşamda resmi ve gayri resmi işleri olmayan, çalışma saatleri içinde tuvalete işverenin müsaadesi halinde gidebilen (saat 17.00 ile çıkış saati 17.30'a kadar böyle bir ihtiyaç duymamamız rica ediliyor) kahraman işçileriz.

Fabrikamız elektronik sanayi olduğundan ilk ve can alıcı konu olan kurşun zehirlenmesi sorunlar zincirinin başını çekiyor. Yoğun ve direkt ilgili plaket-montaj atelyesinde konu ile ilgili kontroller işçilere kendileri ile ilgili sonuçlarda dahi bilgi verilmeden vurdum duymazlıkla yürütülüyor. İşçiler hastalanıp çalışamaz hale gelerek ayrılmak zorunda kalıyor. Kanında kurşun oranı yüksek olsun olmasın çalışmaya ara vermek yok. Hastaneye yatan bir bayan işçiye kan verilmesi için çağrı yapıldığında hastaneye bağış için giden kişilerin kanında aşırı kurşun bulunduğundan hastane tarafından kan alınmayıp tedavi altına aldılar. Ve son yaşanan ölüm olayı. İş Kanununda kurşunla çalışılan tezgahların çalışma aralığının onbeş metrekare olması, yeterli fonların olmaması halinde çalışma yapılmaması ve düzenli olarak havadaki kurşun oranının ölçülmesi gerektiğinden işverenimizin haberi yok sanırız. İşçilerin kendi kontrollerini yaptırmak istemeleri üzerine azarlama ve tehdit yoluna gidiyorlar.

Karmaşık ve keyfi vardiya sistemi içinde halen 12'şer saatlik hafta sonu tatili yapmaksızın çalışan bakım işçileri ve montajcılar var. Vardiyaya uzakta oturduğu için gelemeyecek olanlar için (servis zorunluluğu nedeniyle) kesin çözüm sosyal işler tarafından işten çıkarın lafı ile ünleniyor. Piyango listeleri gibi çıkış saatinden yarımsaat önce ve Cuma günü öğleden sonra asılan mesai listeleri (zorunlu) size de çıkabilir.

EN BÜYÜK TELETAŞ...

"KAN VERMEYE GİTTİK TEDAVİYE ALDILAR."

Masanızdan kullandığınız aleti yere düşürdüğünüzde eğilip alamadığınızı düşünün, çünkü şefiniz (vb.) alacak siz masadan başınızı kaldıramayacaksınız bobinaj atölyesinde çalışıyorsanız.

Sosyal faaliyetlerde kendi güdümlerindeki kadrolar öncülüğünde yürütülüyor. Çünkü işçiler etkin olmaya kalkabilir. Burada parola önce iş sonra geriye fazla mesailerden zaman kalırsa sosyal faaliyet.

İşte büyük Teletaş'ımızdan bir kesit... Dışı sizi yakar, içi bizi.Sendikamız olmadığından sesimizi duyuramıyoruz.

TELETAŞ İŞÇİLERİ ADI .I.
İşgüvenliği olmadığında adı saklı BİR İŞÇİ

ÇOK GÜZEL KONULARA DEĞİNİYORUZ

Sayın Alınteri dergisinin yöneticileri. Ben ilkokul mezunu bir genç kızım. Derginiz ile tanışmam 20 Ekim 1987 günü oldu. Köyde bulunmam ve tahsil durumumun kısıtlı olması nedeniyle Alınteri ile daha önce tanışma fırsatını bulamadım. Lise son sınıfta okuyan kardeşim köye geldiğinde elinde derginiz Alınteri vardı. Aldım ve okudum. İlgimi çekti. Çok güzel konulara değiniyorsunuz. Toplumun içinde bulunduğu durumları objektif ve gerçekçi biçimde değerlendiriyorsunuz. Bulmaca köşenizdeki bulmacayı çözmeye çalıştım. Bunda evdeki abilerimin de katkısı oldu.

Hediye Kalfa/Borçka-Artvin

RÜYA

Dün gece rüyamda;
işçi yoldaşlarımı gördüm
yüzleri gülüyordu
hem de yalancıktan değil
gerçekten gülüyordu
Dün gece rüyamda;
Büyük önder, anamızı, ablamızı gördüm,
evet bildiniz BORAN'ı gördüm
Büyük bir kitlenin önündeydi
bir elinde karanfil vardı,
arkasındaki kitlelerle
marş söyleyerek, şarkı söyleyerek,
gülerek, eylenerek yürüyorlardı.
(...)

Serkan Zengin-SAMSUN

BİR KADIN, BİR ANA ve BİR İNSAN

Ve bizim kadınlarımız fabrikada, tarlada ve bizim kadınlarımız büroda evde ve bizim kadınlarımız grevde, eşlerinin, kardeşlerinin yanında alanlarda ve bizim kadınlarımız trende, vapurda, köşe başında boynu bükük, dertli yine ANALIK gururuyla çocuklarını yaşatabilme savaşı veriyor.

Evet bir KADIN, bir ANA, bir İNSAN. Kadıköy Haydarpaşa'dan kalkıp Karaköy'e giden vapurdan sık sık yararlanırım. Anlatacağım olayın şahidi çoktur. Fakat ben olayı basit görmediğim için bunu anlatma gereği duydum. Tam da referandum propagandasının en hararetli günleri. Yine Özal'ın demogojilerinin ve tehditlerinin (terör geri gelir tehdidi) anlatıldığı günlerden bir gün. Özal'ın çizdiği mutlu Türkiye tablosu ve vapurda üç kadın.

Burada üç ayrı günden söz etmek istiyorum. Birinci gün turuncuların Kadıköy'ü süslediği, daha doğrusu karalara büründüğü gün. 30-35 yaşlarında bir bayan (giyimi ve hareketleri ile köy kökenli olduğu anlaşılıyor) yolcuların oturduğu bölümün önüne gelip durdu. Biraz tereddütten sonra gözlerini ayaklarına dikerek, "Abiler kocamı bir kaza sonucu kayıp ettim. Üç çocuğum var, ikisi okula gidiyor. Ben çalışıyorum ama aldığım maaş geçinmemize yetmiyor. Toplayacak bir insan değilim. Ama başka çarem yok. Sizlerden yardım istemekten başka yapabileceğim bir iş de yok" dedi ve kimsenin yüzüne bakmadan yine gözleri ile ayaklarını takip ederek elini bile açmadan aralarda dolaştı. Aynı kadın söylediklerini doğrularcasına ertesi gün kucağında bir çocukla yine aynı vapurda idi. Daha ertesi gün diğer çocuğunu, daha ertesi gün de en büyüğünü getirdi ve çocukların arkasına saklanarak yardım istedi. Bir hafta sonra başka bir kadın aynı sözlerden biraz farklı şeyler söyleyerek yardım istedi. Okulların açıldığı ilk hafta yaşlı bir ANA torununa siyah önlüğü ve beyaz yakalığını da takıp geldi. Torunlarının okuması gerektiğini, bir anarın çocuklarına ne kadar bağlı olduğunu, onları okutmak, onlara ekmek alabilmek için yardım istediğini söyledi.

Üçünde de gözden kaçmayan diğer dilencilerden farklı yanları vardı. Her üçü de ellerini açarak kimsenin önüne uzatmadı. İkisi konuştuğu yerde kaldı diğeri ise ayaklarına bakarak araları dolaştı.

Çevremizde olup biten olaylar bize Özal'ın çağ atlattığı Türkiye'yi görmemizi çok açık olarak sergilemiyor mu? Bu hükümetin çağ atlattıkları para babaları ve kolay yönden köşeyi dönenler. Biz işçiler de daha çok yoksullaşarak daha çok açlığa yaklaşarak başka bir çağı atlıyoruz (başka bir çağa atlatılıyoruz).

Ve bizim savaşlarda zor günlerde dilimizden düşürmediğimiz büyük destek kaynağımız ANALARIMIZ bu manzaralar ile biz çocuklarınızı utandırıyor.

Ayşe Arslan

TÜSTAV

Ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırı davranışlar

Geçen aylki hukuk köşemizde, İş Yasasının 16. maddesinde sayılan ve işçiye kıdem tazminatını alarak işten ayrılma olanağı veren iki fesih nedenini incelemiştik. "Sağlık" ve "zorlayıcı nedenler" dışında bir üçüncü neden aynı maddenin II. bendinde yeralmıştır. "Ahlak ve iyiniyet kurallarına aykırı davranışlar" dolayısıyla fesih hakkı bu aylki konumuz. Hukukçunuzun sorularımıza verdiği yanıtlar aşağıda.

İŞÇİNİN BİLDİRİMSİZ FESİH HAKKI (2)

SORU: İşveren işe alırken işçiyi yanıltırsa, işçi iş sözleşmesini derhal feshedebili: mi?

CEVAP: Bu durumda fesih hakkının doğması için, işverenin veya vekilinin iş sözleşmesi yapılırken işçiyi acık olarak yanıltması gerekir. İşverenin yanıltması sözleşmenin önemli yönlerine ilişkin olmalıdır. Yani işçi verilen gerçek dışı bilgiler nedeniyle işe girmişse işveren yanıltmasaydı o işe girmiyecek durumdaysa bu haktan yararlanabilecektir. Bu durumda işçinin fesih hakkı İş Yasasının 16/2. maddesinde düzenlenmiştir.

SORU: İşverenin, işçinin şeref ve namusuna dokunacak davranışlarda bulunup, bu tür sözler sarfetmesi işçi için haklı fesih nedeni olabilir mi?

CEVAP: İşveren veya vekili, işçinin namusuna dokunacak sözler söyler veya çevrede küçük düşürücü kabul edilebilecek görev değişikliği yaparsa yine yasanın 16/2. maddesine göre bu tür söz ve davranışlar karşısında işçi iş aktini feshedebilir. Bu tür kötü davranışların işçinin yüzüne veya arkasından yapılması arasında fark yoktur.

SORU: İşçi için haklı fesih nedeni olan "işverenin yaşayışının düzgün olmaması" ile kastedilen nedir?

CEVAP: Buna göre işçi işini iş sözleşmesine göre işverenin evinde oturarak yerine getiriyorsa, işveren veya ailesinin yaşayışının genel ahlaka uygun olmaması durumunda bu ilişkiye son verebilir

SORU: İşçinin ücretinin veya istediği avansın işverene ödenmemesi haklı bir fesih nedeni olabilirmi?

CEVAP: İşveren işçinin ücretini ödemez, eksik veya geç öderse işçi iş sözleşmesini feshedebilir. Toplu iş sözleşmesiyle işçiye sağlanmış haklar veya işyerinde uygulanan sosyal yardımların da ödenmemesi veya geç ödenmesi işçiye fesih hakkı verir. Örneğin işçinin hafta ve genel tatil ücretleriyle, ücretli izin paraları veya ikramiye, yakacak, yemek paralarının verilmemesi, geç ödenmesi yargıtay kararlarına göre işçi açısından fesih nedenidir. İşçinin istediği avansın verilmemesi de yargıtay kararlarına göre fesih nedeni olarak kabul edilmiştir.

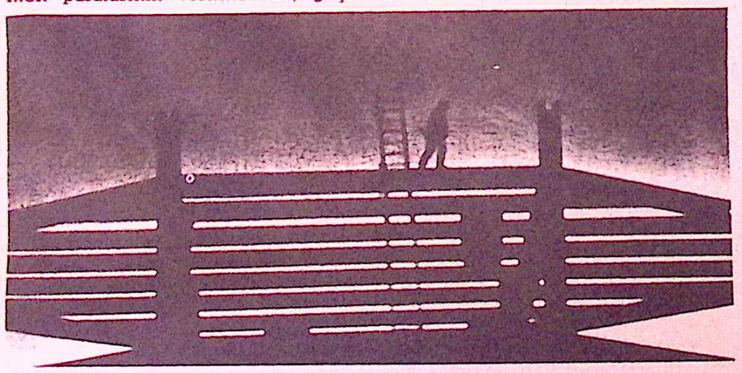
İşçinin kadrosunun değiştirilmesiyle birlikte ücretinin eksilmesi durumunda sözleşmeyi feshetme hakkının doğması için bu değişikliğin işçinin onayının alınmadan yapılmış olması gerekir. Ücretin azaldığı saptanırken yalnızca çıplak ücret değil işçiye sağlanan para ve parayla ölçülebilen tüm çıkarlar gözönüne alınır. Bir Yargıtay kararına göre, sigortalı işçinin son dönem çalışmalarının Sosyal Sigortalar Kurumuna bildirilmemesi durumunda işçiye, sözleşmeyi haklı nedenle bozma hakkını verdiği belirtilmiştir.

SORU: İşçi, onayı alınmadan işinin değiştirilmesi durumunda iş sözleşmesini feshedebilir mi?

CEVAP: İş yasasının 16/II. maddesine göre, iş şartlarının esaslı bir tarzda değişmesi, başkalaşması veya uygulanmaması durumunda işçinin iş sözleşmesini bildirimsiz olarak feshetme hakkı vardır. Uygulamada işçinin "işinin", "işyerinin", ve "ücret sisteminin" değiştirilmesi, iş şartlarında esaslı bir değişiklik olarak kabul edilmektedir. İşçinin bu nedenlere dayanarak iş sözleşmesini feshedilmesi için iş şartlarındaki değişmenin önemli sayılabilecek bir değişme olması gerekir. Ayrıca iş şartlarının işçi yararına değiştirilmesi durumunda işçinin fesih hakkı yoktur. Vasıfsız olarak çalışılan işlerde de aynı durum söz konusudur. Yargıtay kararlarında "işverenin, vasıfsız işçiyi, gördüğü lüzum diğer bir işe verebileceğini ancak yeni işin şartları daha ağır ise işverene bu hakkın tanınamayacağını" belirtmiştir.

Bunun yanısıra iş veya toplu iş sözleşmesinde, işçinin rızası alınmadan işinin değiştirilebileceği şeklinde bir düzenleme varsa, bu durumda işçinin fesih hakkı olmayacaktır. Yine işçinin, iş sözleşmesinde belirtilen işte değil de başka bir işte çalıştırıldıktan bir süre sonra sözleşmede belirtilen işte çalıştırılmaya başlanması mümkün değildir. Çünkü işçinin yapmakta olduğu iş, iş sözleşmesinin bir koşulu haline gelmiştir. Örneğin, vasıfsız bir işte çalıştırılmak koşuluyla alınan ancak yetenekleri nedeniyle kaynakçı olarak çalıştırılan işçi, vasıfsız işçi olarak işe alındı diye temizlik işlerine verilemez. Çünkü kaynakçı olarak çalıştırılması iş sözleşmesinin bir koşulu haline gelmiştir ve temizlik işine verilmesi iş şartlarında esaslı bir değişiklik olarak kabul edilmelidir.

Yukarıda açıklanan fesih nedenleri, İş Yasasının 16/II. maddesinde "ahlak ve iyiniyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" başlığı altında düzenlenen ve işçiye tazminat hakkı veren fesih nedenleridir. İşçinin, bu nedenlerden birine dayanarak iş aktini feshedilmesi için bu hakkını 6 işgünü içinde kullanması gerekir. Bu sınırlama İş Yasasının 18. maddesiyle getirilmiştir. Maddeye göre 6 işgünlük fesih süresi, işçinin, fesih nedenini öğrendiği günden itibaren başlar. Bu süre geçtikten sonra fesih hakkı da ortadan kalkar. Buna dikkat edilmelidir.

Sinema Yazarı Burçak Evren ile Sinema, Televizyon ve Filmler üzerine konuştuk.

İZLENMEK İSTENEN FİLMİN SEÇİMİ YÖNETMENLE BAŞLAR"

TV ve sinemalarda çeşitli filmler, diziler gösteriliyor. Halkın büyük bir çoğunluğu iyi ya da kötü bu filmleri izliyor. Halkın, bu filmleri izlerken size göre bir ölçüsü var mı?

BURÇAK EVREN- Ticari sinemalarda gösterilen bir filmle, TV'de gösterilen bir filmi izleme açısından büyük farklılıklar vardır. TV'deki filmleri seçenler, yedisinden yetmişine, herkesin anlayacağı sakıncasız filmleri gösterilre. Sinemacılar ise öncelikle müşteri bulmak zorunda kaldıklarından en iyilerini, göstermek/oynatmak zorundadırlar.

Kısacası sinemaların ölçütü müşteri çekmek, TV'nin seçimindeki ölçütü ise eğlendirmektir. Dolayısıyla halk, sinemaya tercihini yaparak gider, TV'deki film' ise zorunlu olarak izler. Birincisindeki ölçüt tercih, ikincisindeki ise bir bakıma zorunluluktur.

Sizce izlenmek istenen bir film nasıl seçilmeli, bir filmin güzel olup olmadığı nasıl anlaşılmalıdır?

BURÇAK EVREN- Günümüzün en etkin görsel-işitsel aracı olan sinema yalnızca eğlendirmeyi, hoşça zaman geçirtmeyi değil, aynı zamanda öğretmeyi, öğretirken de düşündürmeyi amaçlayan bir sanat dalıdır.

Eğer, sinemanın bir sanat dalı olduğunu benimsersek, hiç kuşku yok ki, seçimimiz de bu türden olacaktır. Bu tür filmleri izlerken, yalnızca eğlenip hoşça zaman öldürmeyeceğiz, aynı zamanda düşünüp, filmden sonuçlar da çıkarmaya çalışacağız. Yaygın olan bir tanımlama ile sanat filmleri sıkıcı, diğerleri ise eğlendiricidir. Hep düz bir öyküyü, iyilerle kötülerin kesin çizgilerle ayrıldığı yüzeysel bir tiplemeyi, basit bir heyecan dozunu tercih ederiz. Bu tür filmleri izleyerek sinemayı sevmemiz ve tanımamız mümkün değildir.

İzlenmek istenen filmin seçimi, önce yönetmen ile başlar. Yönetmene bakarak sinemaya gitme alışkanlığı elde edildikten sonra film seçimi ile hayli kolaylaşır. Filmin seçiminde bir diğer yardımcı etken de o film hakkında sinema yazarlarının yazdıkları yazılardır. Bu yazılara bakarak her hafta vizyona giren bir dolu filmden, hangisinin iyi, hangisinin kötü olduğunu anlamak mümkündür. Kaldı ki sinema yazarlarının görüşlerini paylaşmasanız bile, yazdıklarına bakarak iyi ya da kötü film ayırımını kolaylıkla yapabilirsiniz.

Televizyon dizilerinden Kuruntu ailesini, ya da başka dizileri ele aldığımızda, bu filmlerin büyük kitleler tarafından beğeni ile izlenmesini neye bağlıyorsunuz? Bu tür filmler neleri amaçlıyor, bu amaçlarına nasıl ulaşıyorlar?

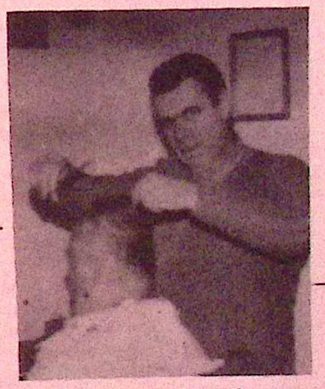
BURÇAK EVREN- Hiç kuşku yok ki TV'nin en çok sevilen dizileri yerli diziler oluyor. Örneğin yediden yetmişe herkesin beğeni ile izlediği Perihan Abla, Kuruntu Ailesi ve Kaynanalar bunların başında geliyor. Bu diziler gerçekten de bu denli sevgiyi hakedecek düzeyde mi? Bana kalırsa hiç değil. Bunları zaman öldüren zamanı hoşça geçirtmeyi amaçlayan diziler olarak tanımlayabiliriz. **Perihan Abla'nın hiç de inandırıcı olmayan olaylar zincirlemesi içindeki sakar, saf ama dürüst olmayı her zaman yeğleyen bıkmaz sevdalısı Şakir ile herkesin yardımına koşan iyilik meleği Perihan, belki de içinde yaşadığımız ikiyüzlü bir dünyada bize yitirmeye başladığımız kimi erdemleri anımsattığı için güzel görünebilir. Ama gerçek yaşamda Perihan Ablalarla, Şakirlere rastlamak o denli kolay mı? Sorunlar o denli kolay çözümlenebiliyor mu? İşte sorun burda.**

KONUŞMALAR VE ŞAKALAR HEP AYNI

Ülker Yılmaz (Kazlıçeşme deri fabrikasında işçi)

Televizyon dizilerini izlemek istiyorum, ama vaktim olmuyor. Sabah 08.00'den akşam 7.30'a kadar çalışıyorum. Eve gelince yemek ve temizlik işleri ile ilgileniyorum. Televizyon seyretmek istediğim zamanda yorgunluktan uykum geliyor. Yorgun olmadığım zamanlar kuruntu ailesini seyretmeye çalışıyorum. Fakat beğenmiyorum. Çünkü, film devamlı bir odanın içinde geçiyor. Konuşmalar ve şakalar hep aynı. Adam ailesi ile film yapmış. Ama hiç bir şey yok. Ne anlatmak istediğini çıkaramadım.

İyi film, toplumu anlatan eğitici film olmalı. Ben acıklı fimleri severim. Çünkü, kendi yaşantımdan birşeyler buluyorum.

KURUNTU AİLESİ TAM KURU GÜRÜLTÜ

Ali Baydeniz (Berber)

Sabahtan akşama kadar berberdeyim. Akşamda televizyon seyrediyorum. Kuruntu ailesini beğenmiyorum. Çünkü hiç bir konu yok. Bir odanın içinde geçen kuru gürültü. Hep konuşmaya dayalı. Bana göre kaynanalar dizisi daha iyi. Nuri Kantarı seviyorum.

Türk filmlerini seviyorum. Özelliklede komedi filmlerini. Filmlerin iyisini kötüsünü ayırıyorum.

Yeni bir romancı Fatih Atilla

"İŞÇİLERDEN ÇOK ŞEY ÖĞRENDİM"

***Akdeniz'in Kıyısında* Fatih Atilla'nın ilk romanı. Atilla'nın önemli ölçüde deneyimlerini de aktardığı bu romanda Mersin'deki bir fabrikada geçen olayların anlatıldığı bu roman üzerine Fatih Atilla ile görüştük.**

ALINTERİ- Romanınız genellikle anı ve belgelere dayanıyor. Neden roman türünü seçtiniz?

FATİH ATİLLA- Gerçekte öyle görünüyor. bu da mekanın, fabrikanın ve bazı tiplerin gerçeklerden hareket edilerek yaratılmasından çıktı. Romanım ancak yarısı kesin gerçeklere dayanmaktadır.

Öncelikle "Akdeniz'in Kıyısında" ile ilgili olarak şunu belirtmeliyim; Çimsa Çimento Fabrikasındaki mücadeleyi yazmayı düşündüğümde birçok şey ekleyip çıkartmam gerekeceğini tahmin ediyordum. Yaşanan mücadele çok karmaşık ve zengindi. Anlattıklarım kısa, çarpıcı ve anlaşılır olmalıydı. Ayrıca vermek istediğim düşünceleri de ilgili yerlere, kesimlere iletmeliydi. Bunu da ancak romanın kurgusallığı sağlıyabilirdi bana. Yani tür meselesini bu anlamda **beni özgür kılacak** -gerçekler karşısında sorumsuz kılacak- bir şekilde çözmeliydim.

ALINTERİ- Kişisel yaşamınızın romanın oluşturulmasında önemli katkısı olduğu anlaşılıyor. Bu türü sürdürecek ve geliştirecek misiniz?

FATİH ATİLLA- Doğru. Siyasi yaşamımın, özellikle de çimento işçileriyle birlikte geçirdiğim 2-3 yılın bendeki etkisi büyük oldu. İçe kapanık biriydim ve tanımadığım işçilerle el sıkışmaktan bile çekiniyordum. Altmışbeş gün süren grevde bir kez işçilere katılıp *halay* çekemedim. Halbuki sendikaya gelen her işçi, sendikada bulunan işçi sayısı ne olursa olsun tek tek hepsinin elini sıkardı. Halay çekmek ise onların kollektivizminin ve mücadele kararlılığının simgesiydi. Kısacası onlardan çok şey öğrendim.

Roman türünü geliştirip sürdürmeyle ilgili sorunuza büyük bir mutlulukla ve sevinçle "evet, elbette" diyorum. Bunun gerekçesi kuşağıma karşı duyduğum sorumluluktur.

ALINTERİ- İşverenleri ve Sanayi Burjuvazisini daha yoğun anlatacağınız romanlar da yazmayı düşünüyor musunuz?

FATİH ATİLLA- İlginç bir soru. Ben ilk romanımda çelişmenin iki yönünüde -burjuvazi proleterya- ele almak için işçilerin yanı sıra fabrikatörü ve genel müdürleri ve avukatlarını anlattım.

Roman yazımında burjuvaziye tamamen **keyfi** bir şekilde yaklaşıyorum, gerek duyarsam yazacağım onları. Onlara olan sevgisizliğimi unutmaya çalışarak yazınsal kaygıları dikkate alarak yapacağım bunu da.

---

*Ayla Kutlu'nun Hoşça Kal Umut adlı romanı için yazdığım günlüklerin başlığını "Elveda Umut, Merhaba Korku!" koymuştum. **Fatih Atilla'nın Akdeniz'in Kıyısında** adlı romanını bitirince o başlık geldi aklıma; iki yazarın toplumsal gelişmeye bakışı taban tabana zıt; ben de Ayla Kutlu'nun romanı için seçtiğim başlığı, bu kez, tersine çevirerek kullandım; "Elveda Korku, Merhaba Umut!"*

*Acemice yazılmış bir roman **Akdeniz'in Kıyısında,** ama ilginç bir roman, daha doğrusu röportaj-roman, nicedir yazılmasını beklediğim bir romanın habercisi.*

Fethi Naci

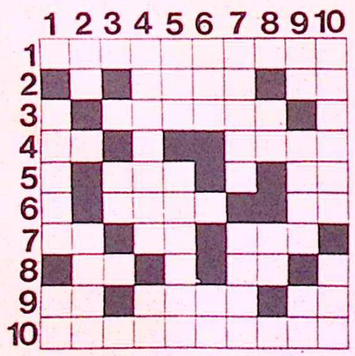

Aralık Ayı'nın en belli başlı sanat etkinliğinin **İstanbul Fotoğraf Günleri** olacağı sanılıyor. İstanbul Fotoğraf ve Sinema Amatörleri Derneği İFSAK'ın düzenlediği bu şenlik sergiler, toplantı ve gösteriler biçiminde gerçekleşecek. Fotoğraf görnlerinde yeralacak bazı etkinlikler ise şöyle:

-19 Aralık: **İsa Çelik** Fotoğraf sergisi, Kazım Taşkent Sanat Galerisi, Galatasaray; 16-31 Aralık **Aclan Uraz,** Çocuk İşçiler Fotoğraf Sergisi, Otomobil-İş Sendikası Mecidiyeköy Şubesinde; 19-31 Aralık, **Faruk Akbaş, Celal Deniz ve Baytekin Kara** "Semt Pazarları" Fotoğraf Sergisi, Bilim Kitabevi, Kadıköy'de, 21-31 Aralık, **AFSAD** Konut ve İnsan Sergisi Mimar Sinan Üniversitesi, Kabataş'ta; İFSAK'ın bu şenlik çerçevesinden düzenlediği 1987 Fotoğraf **Sinema Ödülleri** ise, 26 Aralık akşamı verilecek bir yemekte dağıtılacak.

Ve sinemalar, Aralık ayında Emek sinemasında ünlü Amerikalı yönetmen Woody Allen'in **Hannah ve Kızkardeşleri** adlı filmi gösterilecek. Kaçırılmamalı. Sabahattin Ali'nin bir öyküsünden sinemaya uyarlanan **Gramofon Avrat** Levent Melodi ve Suadiye sinemalarında. Filmin başrolünde Türkan Şoray var. Yönetmen ise Yusuf Kurçenli. Pangaltı İnci Sinemasında ilginç bir Türk Filmin var. Adı **Her Şeye Rağmen,** yönetmen Orhan Oğuz, oyuncular ise, iki usta sanatçı:Talât Bulut ve Şerif Sezer. Yaklaşık beş bin lira giriş ücreti konulan **Amadeus** adlı film besteci Mozart'ın yaşamını konu alıyor. İlgilenenler sevebilir. Beyoğlu Sinepop ve Şişli Kent'te oynuyor.

BULMACA

SOLDAN SAĞA:

1)-Tersi, aracılan ortadan kaldırmak için kurulan birlik. 2)-Mevzu... Bir cetvel adı. 3)-Yaşadığımız dünyayı anlamaya ve değiştirmeye aktif olarak katılan zihinsel süreçlerin toplamı, şuur. 4)-Notada duraksama işareti... Özal'ın destekçisi Enka Holding'in patronunun soyadı. 5)-Yemin... İşkenceden emir. 6)- Gerçek... Tersi, kırmızı. 7)-Evet anlamında bir söz... Tersi, vesairenin kısa yazılışı... Batı Anadolu yiğidi. 8)-Temel içeceğimiz... Müzikte bir nota. 9)-İlaç... Kumaşla astar arasına konan sert bez,... Bir haber ajansının kısa yazılışı. 10)- İşçilerin sömürüldüğü, memurların geçinemediği, işsizlik ve yoksulluğun kol gezdiği ekonomik düzen.

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1)- Asma, fasiye gibi sarılgan bitkilerin tutunması için dikilen sırık... İlava. 2)-Köpek... Bir kadın adı. 3)-Bir kadın adı. 3)-Namus. 4)-İşçilerin ekonomik-demikratik haklarını savunan yığın örgütü... Boru sesi. 5)-Bir kişiliği canlandıran oyuncunun yapması gereken.. Sınıfların ortaya çıkması ile birlikte, egemen sınıfın baskı aracı olan tüm kurumların oluşturduğu yapı 6)-Bir şeyin boyunun karşıtı... Müzikte bir nota 7)-Basımcılıkta harf büyüklüğünü veren çiçek 8)-Tersi, tok olmayan... Bir nota 9)- Küçük bitkilerin genel adı... Değiştirgeç... Yeterli miktarda olmayan. 10)-Ayakkabı çekeceği... Özal'ın ekonomi-politikası

Geçen aylarda açıkladığımız odellerden postalamadığımız armağan kalmadı. Ödülünü henüz çlamamış okurlarımızın dergimizi uyarması gerektiğini tekrar hatırlatırız.

Kasım bulmacamızı doğru cevaplayanlar arasında çektiğimiz kurada kazanan okuyucularımızın isimleri şöyle: Neşe Özdoğan-İSTANBUL, Aysel Gümüş-GEBZE, Salih Saltık-Menemen, Hüsamettin Atılar-Paşabahçe, Mehmet Şeref İçli-ZONGULDAK.

Bu ayki bulmacamızın ödülü Fatih Atilla'nın Akdenizin Kıyısında adlı romanı.

Bu sayımızdaki bulmacayı kurup gönderen Ali R. Duman'a teşekkür ederiz. Bulmacanın sorularında zorunlu olarak küçük ifade değişiklikleri yapmamazı hoş göreceğini umarız.

MİZAH

Aşağıda bir karikatürünü gördüğünüz Emre Senan 1954 yılında Konya'da doğdu. Lise öğrenimini İzmir Maarif Kolejinde tamamlayan Senan'ın ilk karikatürü 1970 yılında Ustura dergisinde yayınlandı. 1971 yılında Boğaziçi Üniversitesine girdi, daha sonra Güzel Sanatlar Akademisinde okudu. Öğrenciliği sırasında Politika ve Vatan gazetelerinde çizdi. Demokrat ve Cumhuriyet gazetelerinde de karikatürleri yayınlandı. Şimdi bir reklam şirketinde sanat yönetmenliği yapan Emre Senan aynı zamanda çizgi filmlerde üretiyor.

Sökeden Alınteri okuyucusu Gül Umut'un gönderdiği fıkrayı yayınlıyoruz.

ŞEYTANIN GÖREMEYECEĞİ

Şeytan birgün dünyayı ziyarete gelmiş. Reagan şeytanı görmeye gidip şöyle sorar:

—Atom bombası ne zaman atılacak?

Şeytan:

—150 yıl sonra, der.

Reagan dövünmeye başlar "Ben göremeyeceğim, ben göremeyeceğim" diye.

Derken Gorbaçov şeytanı görmeye gider.

—Savaşlar ne zaman sona erecek?

Şeytan:

—200 yıl sonra, diye yanıt verir.

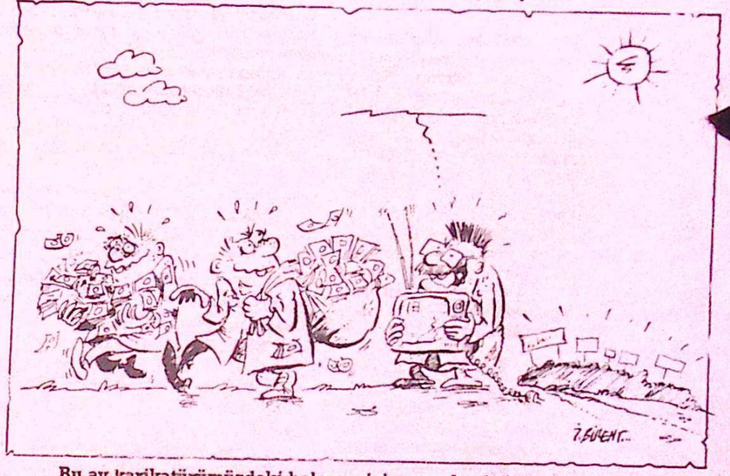
Gorbaçov dövünmeye başlar "Ben göremeyeceğim, ben göremeyeceğim" diye.

Bu sefer Özal şeytanı görmeye gider.

—Enflasyon ne zaman düşecek? Diye sorar. Bu kez şeytan dövünmeye başlar "Ben göremeyeceğim, ben göremeyeceğim!"

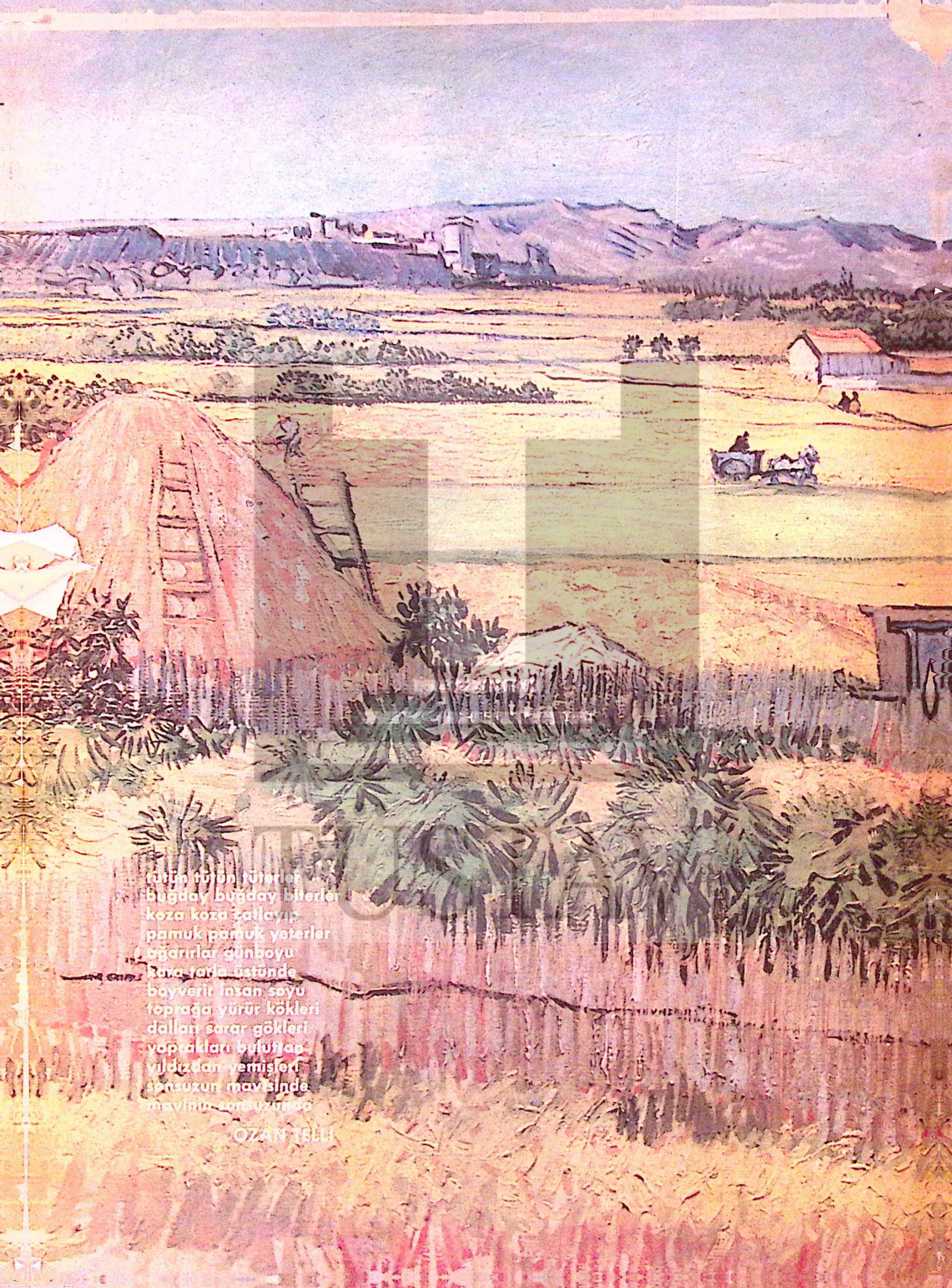

Geçen ay yayınladığımız karikatür bilmecesine seçtiğimiz yanıt Ortadoğu Teknik Üniversitesi'nden Güngör ve Mahmut'a ait. Adresleri elimizde olmadığı için ödüllerini Ankara temsilciliğimize yolluyoruz.

Bu ay karikatürümüzdeki balonun içine yazılmak üzere mektuplarınızı bekliyoruz. Bu arada küçükbir hatırlatma. Bu köşeye ödülümüz hayli "büyük" olmasına karşın umduğumuzdan daha az yanıt alıyoruz. Nasıl olsa herkes gönderiyor diye düşünmeyin. Büyük ikramiyemiz bir gün size de çıkabilir.(!)

tütün tütün tüterler
buğday buğday biterler
koza koza çatlayıp
pamuk pamuk yeterler
öğrenirler günboyu
kaza tarla üstünde
boyverir insan soyu
toprağa yürür kökleri
dalları sarar gökleri
yaprakları bulutlar
yıldızdan yemişleri
sonsuzun mavisinde
mavinin sonsuzunda
OZAN TELLİ